

MERD MEGSZÓLÍTANI!

Ifjúsági csoportok újrászervezése 14 - 24 évesek számára

Ne félj megszólítani a társaidat!

Együtt élünk egy-egy településen, valahol, egy boltban, egy téren, egy közös szórakozóhelyen megjelenik valamelyik fiatal, akit hajdan, esetleg gyerekkorában ismertünk a templomból. Érdemes megszólítanunk általános érdeklődéssel: hogy van, hol tanul, mivel tölti a szabadidejét, mi van a családjával... Aztán lassan és tapintatosan rátérünk a lényegre:

1. Ne használjunk hivatalos kifejezéseket, mint pl. ifjúsági hittan, plébániai csoport, katekézis, hittanóra, foglalkozás, stb. Ezek helyett fogalmazzunk úgy, hogy helyet kaptunk a plébánián egy kulturált baráti kör összehívására, ahol az életünkről beszélgethetünk, mindenki beszámolhat a nehézségeiről, kérdéseiről, talányairól.
2. Bárki vezeti a csoportot, legyen szerény, de képviseljen tekintélyt, ez alapozza meg az iránta való bizalmat.
3. Ronda szavak nem fordulhatnak elő, erre finoman minden egyes kisiklásnál figyelmeztessük egymást, de a legegyszerűbb ezt az elején tisztázni. A beszélgetés közben csak akkor hangozzék el, hogy „ez az Egyház tanítása”, ha erre valaki külön rákérdez, a csoport vezetője ettől függetlenül határozottan képviselje az egyházi állásfoglalást, de inkább az életből merített, logikus érvekkel.
4. Közben legyen tea, gyümölcsle (alkohol soha), ropogtatni való, és mindenki vegyen részt valamilyen módon a kínálásban, a poharak elmosogatásában, stb., igyekezzünk ebben is erősíteni, előbbé tenni a közösségi szellemet!
5. Gyűjtsünk ártatlan (nem ízléstelen, nem politikai és nem származással vagy fogyatékkal gúnyolódó), de nagyon szellemes vicceket, amelyek eleve oldják a hangulatot. Ezekből elég egy-egy alkalommal egy vagy két poén bevetése.
6. Az alábbiakban leírtak témaindító foglalkozások. Ha valaki aktuálisan témát akar váltani, engedjük neki, de sose tévedjünk el túlzottan valamilyen sajátos mellékvágányra, például a számítógépezés vagy a sport és effélék felé!
7. Ha a társaság egyértelműen hívó gondolkodású, akkor feltétlenül legyenek jelen a keresztény ember sajátosan evangéliumi, erkölcsi szempontjai, ha viszont ezzel „elbeszelnénk a fejük felett”, akkor eleinte csak nagyon burkoltan.
8. Alkalmanként a kezdésnél vissza lehet térni az előző találkozás epizódjára, ha valakiben újabb gondolatok születtek róla, de utána mindig csak egy történetet dolgozzunk fel, és ne kószoljunk a többi. Hadd tartsa izgalomban a társaságot, hogy mi kerülhet sorra a következő alkalommal!
9. Érdemes naplót vezetni, lejegyezni a leginkább figyelemre méltó megállapításokat, megjegyzéseket, poénokat, leszűrt bölcsességeket, hogy ezeket a teljes sorozat végén feleleveníthessük.

Kezdjük!

1. Találkozás

Huszonegy éves volt Endre, aki sosem ismerte meg a szüleit, erre nem is törekedett különösebben, mert megtudta, hogy mintegy másfél esztendősen, azaz igazi öntudatra ébredése előtt nevelőintézetbe adták őt. Talán megértette volna, hogy súlyos családi vagy anyagi gondok kényszerítették őket erre, de ahogy növekedett, hiába várta, hogy érte jöjjenek, vagy legalább meglátogatják, úgy tűnt, teljesen kiiktatták őt az életükből. Pedig rendes fiú volt, az állami nevelés éve alatt leérettségizett, és bár hozzászokott az intézeti farkastörvényekhez, sosem volt vele szemben komolyabb fegyelmi kifogás.

Nagykorúságát már önálló emberként kezdte, az első, kallódó évek után egy nyugalmazott pedagógus házaspár vette őt pártfogásba. Hozzásegítették egy rendes albérlethez és a számára anyagi kiutat jelentő, de kemény lelki és fizikai helytállást követelő, valóban jól jövedelmező álláshoz: egy temetőben állt be a sírásók közé. Viszonylag hamar megszokta a saját munkát, de egy idő után felfigyeltek az értelmességére, és irodai tevékenységre, majd a gyászolókhöz adatfelvételre rendelték. Itt rendesen kellett öltözni, jól ápoltan és kifogástalan, együttérző modorral szólni a hozzátartozókhöz.

Így történt, hogy egyszer bejött hozzá az a középkorú házaspár, aki a feleség édesanyjának temetését intézte. Endrének feltűnt, hogy az elhunyt vezetékneve megegyezik saját anyjának leánykori nevével, melyet gondosan fejben tartott. Amikor pedig a bejelentő gyászoló nevét írta be, az asszonynév vezetékneve azonos volt az övével. A hozzátartozók közt pedig egyetlen unokát, egy tizennégy éves kislányt említettek meg. A gyászoló nő közben néhány személyes megjegyzést is tett arról, hogy az utolsó években milyen áldozatkészséggel kellett gondoznia az édesanyját, de örömmel tette, mert ez a legkevesebb, amit az ember az anyjáért megtehet.

Endre pontosan tudta, hogy ha most kifakad, és a szemükre veti, hogy ő is a világon van, akkor is, ha idáig nem voltak kíváncsiak rá, akkor a munkahelyével játszik, ahol megbecsülik őt, és ami bármennyire kemény feladatok sorát is jelenti, megbecsülést és anyagi biztonságot jelent a számára. Márpedig az egyes adatok tükrében nem volt kétsége afelől, hogy saját szülei ülnek vele szemben. Azok a gyászolók, akik iránt együttérzést és érzékeny tapintatot kell tanúsítania a szomorúságukban, miközben vele megfordul a világ, a legszívesebben ordítana vagy felrobbanna, de mindezt lepleznie kell.

1. Mit tennél az ő helyében? Felfednéd-e magad, most, vagy később, ha igen, hogyan, ha nem, miért nem?
2. A szüleiddel kapcsolatban abból indulsz-e ki, hogy hálás vagy érte Istennek, hogy ők vannak neked, hiszen Endréhez hasonló életű fiatal is lehetnél. Ne sérts meg családi diszkréciót, de hol látod a magad, vagy akár a nemzedéked nagy részének ütközőpontjait a szülőkkel?
3. Milyen szülő szeretnél lenni? Szóval ne azt mondd el, hogy milyen nem, hanem, hogy mire törekszel tudatosan, hogy megfelelő szülővé válj?
4. Párkapcsolatodban, barátságaidban szoktál-e erről beszélgetni?

2. Elfogyott érvek

Valami megenyhülésre vágyott Elemér, amikor a tévé elé ült, kapcsolgatta, káromkodott, hogy semmi sem érdekli őt a kilencvenhét csatorna adásából. Pedig igencsak rászorult volna a figyelemelterelésre, mert éppen egy sms-ben kapott jelzést arról, hogy megszakadt élete eddigi leghosszabb párkapcsolata. A lány nagyon röviden írta le, hogy elege van az állandó veszekeedésből, abból a durvaságból, amely helyettesíteni akarja a józan érveket, és ami még a legszelelmesebb pillanatkor is kihat, amikor a fiút már csak az ösztönei határozzák meg, és nem a társára való odafigyelés. Elemért nem is annyira a veszteség vágta földhöz, mint inkább a férfiúi megaláztatás, hogy őt hagyja el valaki, akinek pedig fel kellett volna néznie rá, az erejére, az akaratosságára, a férfiasságára. Hol van ilyenkor Isten? Miért engedi, hogy ő megalázott, magányos, életunt legyen? Hogy ezt vele meg lehessen tenni? Az a sok bárgyú keresztény, aki még mindig templomba jár a mai korban, hová tette az eszét? Egyszer rájuk kellene támadni, amikor jönnek ki a miséről, végigüvölteni őket, hogy a mai világban ennek már vége! Miért erőltetik? Annyira idegesítő ez a normális emberek számára, és ha ellenkeznének, egy doronggal közéjük rontana és törné, zúzná őket, ahol éri.

Emlékezett rá, hogy gyerekkorában őt is mennyit erőltették, hogy járjon misére, pedig hogy unatkozott, görög katolikusnak keresztelték, és az ottani hívők milyen fanatikusan összetartóak voltak. Ballagásra kért egy csodálatos öltönyt, de csak a szerényebbre futotta, mert a szülei is keményen beleadtak abba a pénzbe, amelyet a templom felújításához gyűjtöttek. És most tessék! Az egyik tévécsatorna híradójában is éppen arról beszélnek, hogy megint állami pénzből segítjük az üldözött keresztényeket, az elszakadt területek templomépítését, meg hogy az ország vezetői milyen keleti főpapokat fogadtak. Biztos elegánsan meg is vendégelik őket, valami drága ebéddel. Hm. Papok meg politikusok. Esznek, isznak, a szegény embert meg elhagyja a barátnője, mert olyan, amilyenek egy férfinak lennie kell. Na, ebből most elég!

Elemér baltát, feszítővasat, és különféle fémeszközöket keresett a sufniban, kétféle gyúlékony oldószert is pakolt az utazótáskájába, aztán elindult a nemrég épült templom felé. A településnek három egyházi épülete is volt, de ő azt választotta, ahol keresztelték, amelynek felújítása miatt nem azt a ballagási öltönyt kapta meg, amelyiket szeretne volna, és ahol az esküvője lehetett volna, ha ez a nagyképű lány el nem hagyja. Na, de megálljon csak, a templom után ő következik!

Tényleg férfias erő kellett az ajtó befestéséhez, a riasztó azonnal megszólalt, fontos volt tehát, hogy gyors legyen, ezért mindjárt leöntötte hígítóval az ikonosztáz egy nagyobb felületét, meg néhány padot, várta, hogy a gyúlékony anyag valamennyire beszívódjon, közben amerre ért, baltával csapdosott szanaszét, recsegés, ropogás hallatszott a sötétben mindenfelől, majd meggyújtotta a korábban leöntött berendezést, és kiosont a feltört ajtón.

Nem számított rá, hogy napokon belül felvételek jelennek meg róla a különféle hírportálokon a bekamerázott templomból, így veszélyesebbé vált a helyzet, ezért egyelőre letett arról, hogy a bosszú miatt a lányt is felkeresse rövid időn belül, de egyszer majd erre is sor kerül, egy életre megjegyezteti vele, hogy neki, Elemérnek nem lehet nemet mondani.

1. Milyen esetben tapasztaltál hasonló megnyilvánulást, amikor a belátás helyett a rombolás győzött?
2. Miért van úgy, hogy sokan az örömeikért elfelejtjenek ugyan hálát adni, de a megpróbáltatásaikért Istent kérik számon?
3. Neked milyen önkontrollt jelent egy párkapcsolatból való kilépés?

3. Két asszony

- Tudod, néha elgondolkodom azon, hogy hol a határa annak, amit egyetlen embernek viselnie kell – mondja Erika a munkatársnőjének, Szabinának, és sorolja is a gondjait. – Úgy érzem, a férjem eljár egy másik nőhöz, de nem tudom bizonyítani, nagyon ügyesen álcázza. Ugyanakkor rám hagyja, hogy hetente bevásároljak az anyósomnak, a társasház lépcsőházát felújítják, és állandóan van valami fennakadás, amiben a család részéről megint csak nekem kell részt vennem. A fodrászom eltörte a bokáját, már négy hete nem tudtam elmenni hozzá, nézd meg, hogy nézek ki! Tegnap végre vettem egy gyönyörű, kékeszürke blézert az új nadrágomhoz, de otthon, a tükörben derült ki, hogy nem megy a színéhez. Most vihetem vissza azt is kicserélni, ráadásul ebben szorít az idő. A kisebbik fiamat naponta ki kell kérdezni, mert tanulás terén teljesen szétesett, és tegnap mostam, ma meg ott vár egy torony vasalni való. Tényleg nem tudom, hol a határ, ez nem embernek való élet.

Szabina végighallgatja a panaszokat, aztán megértően válaszol:

- Hát, szegény, együtt érzek veled, valahogy próbáld mindezt kibírni. Én most rohanok a gyerekekért, mert fogászatra kell vinnem őket a fogszabályzók miatt. Utána vásárolunk, és mi is felugrunk a nagyihoz, gyorsan főzök neki valamit, elmosogatok és egy kicsit rendbe teszem, mert szegény még lábadozik, aztán sietünk haza, mert a családnak is kell vacsora. Egész nap törtem a fejem, hogy mi legyen, és képzelde eszembe jutott egy sült zöldséges, sonkás, tepsis recept. Nekem is le kell ülni tanulni a gyerekekkel, aztán megyek futni egyet, hogy tartsam az erőnlétemet, de közben meglátogatom az egyik barátnőmet, segítek neki a gyógytornában. Késő este nekiállok még otthon egy kis internetes különmunkának, ezzel gyűjtögetek valamicske pénzt a nyaralásra. Szeretem ezt a pörgő, hasznos életet.

1. Milyen szemlélettel élsz? Szeretsz-e hasznos lenni mások számára, vagy jobban szereted a saját szempontjaidat előtérbe helyezni, és minél jobban „kiélni” az életet?
2. Mesélj egy olyan napodról, amit úgy zártál le, hogy azt mondtad: „ma nem éltem hiába”, és tényleg úgy érezted, hogy letettél valamit az emberiség asztalára. Írd körül, szerinted milyen az a „jó élet”?
3. Miben tudsz segíteni másoknak, hogy ők is hasznossá, szebbé tehessék az életüket?

4. Kell-e élni?

A pályaudvar szürkületben nem sok színt visz egy fiatal életébe, hacsak nem a célba érés álma miatt, hogy valahol valaki várja, ahol megenyhülhet, jóllakhat, tisztálkodhat és lepihenhet, ahol a beszélgetés során élmények cserélődnek ki, és a találkozás öröme gazdagítja a mindennapokat. Imre a lement nap maradék fényeiben várakozik az egyre kihaltabb kisvárosi állomáson, és azon tűnődik, hogy hiába tart hazafelé, az üres otthon taszítóbb, mint a világban való csellengés. A szülei nemrég váltak el, az apja olyan gyorsan élte bele magát az új családfői szerepbe, hogy ő, az éppen felnőtté érő fia szinte eltűnt a fiatalabb, nevelt gyerekek árnyékában. Az édesanyja hagyott neki otthon ennivalót, amihez amúgy semmi kedve sincs hozzányúlni, mert kislányosan visszavonult néhány hétre a szülői házba némi vigasztalásra. Imre észrevette magán, hogy színtelenné tette a megtörtség, a barátnője ezért éppen az ő legjobb barátját találta érdekesebbnek, úgyhogy elvesztek a távlatok. Érdekes, bárhogyan alakulhatna még az élete, a jelen helyzet nyomása úgy nehezedik rá, hogy semerre sem lát ki belőle. Talán csak az életösztön tartja benne a lelket, arra gondol, hogy az érkező vonat nemcsak hazavinni tudja őt, de ha elé lép, véget is vethet a fullasztó kilátástalanságnak.

Éppen most mondják be az érkezését. Feláll az állomás padjáról, és a vágány melletti peronra ballag. Mindkét lehetőség adott. Hirtelen a sínre lépni vagy felszállni. Egy ágrólszakadt, ápolatlan, hajléktalan kinézetű, idősebb, ősz szakállú férfi is áll mellette. „Jó ég, ez csak nem ugyanezzel a vonattal akar utazni, szagolhatom egész úton” – gondolja, és egyre kevesebb kedve van a felszálláshoz. Közeledik a hatalmas mozdony, egy pillanat lehet a választásig, amikor azt látja, hogy az öreg már döntött helyette, és határozott lépést indít a sínek felé. Imre reflexszerűen és mérlegelés nélkül ragadja meg a karját és rántja vissza úgy, hogy az idős ember el is esik a peronon, a vonat pedig befut és fékez. Köröttük a rémület apró hangjai hallatszanak a néhány felszállni készülőtől, a fiú pedig igyekszik talpra állítani a visszarántott férfit. Ő viszont mihelyt rátalál az egyensúlyára, heves veszekedésbe kezd:

- Hogy merted ezt megtenni? Miért avatkozol mások sorsába, kölyök? Az én életem! Mit képzelsz, hogy te rendelkezel velem? Milyen értelmet tudsz adni a további időmnek, hogy visszarántasz, amikor én már lemondtam róla? Semmi jogod sem volt hozzá!

Közben a mozdony vezetője is leugrik, aki persze érzékelte a jelenetet, és nem törődve a néhány perc késéssel kemény szemrehányást tesz a vonat elé lépést megkísérelt embernek:

- Öreg, ha meg akar halni, ugorjon le egy hídról, de ne mások életét, állását, családját tegye tönkre vele! Világos?

Miután kiadta a dühét, visszaindul a mozdony felé. Az idős férfi Imrere néz:

- Ez is, mit jártatja itt a száját? Örüljön, hogy van családja, állása, meg jó élete!
- Igaza van, bátyám, sajnos igaza van – válaszol Imre. És tudja, az én életem sem sokkal rózsásabb, mint a magáé, nekem is minden okom meglett volna a vonat elé lépni.

- Össze-vissza beszélsz, fiam! Fiatal vagy, egészséges, értelmes, jól öltözött, gondolom, van otthonod, és bármit is hozott az életed, a jövődet úgy alakítod, ahogy te akarod! Na, szállj fel gyorsan, mert itt hagynak! – dühöng az idős férfi, már kissé megenyhülve.

- Nem szállok, megvárok egy következő vonatot – válaszol Imre, míg a férfit a pad felé támogatja – addig itt maradok magával beszélgetni. Igaza van, az én életemet nekem kell kézbe vennem, de próbáljunk magának is találni valami biztatót! Akinek még megvan az élete, annak megvan az értelem is hozzá. Csak rá kell bukkanni.

1. Mit tettél volna a fiú helyében, és miért? Mihez van több jogod? Egy életet megmenteni, vagy hagyni bárkinek a saját életét kioltani?
2. Mit tartasz az életed értelmének, amihez minden csalódottságon, viszontagságon túljutva is ragaszkodnál?
3. Ez a fiú most leül egy-két órára a hajléktalan életének értelméről beszélgetni. Te mit mondanál az ő helyében ennek az önmaga által halálra szánt embernek?

5. Első szerelem

Kálmán szerelmes. Tizenöt évesen, kissé koraérett fiúként elvarázsolva érzi magát. A bökkenő, hogy a lány, akit néha észrevétlenül, távolról követ, két osztállyal felette jár, sőt azt is látja, hogy egy egyetemista korú fiatalember a barátja, a lány pedig meglehetősen szenvedélyesen viselkedik, ha együtt lehet látni őket.

Kálmánt nemcsak, hogy nem tántorítja el ez a körülmény, hanem még egy kis küzdelemre is készíti, hogy valamilyen módon a másik fiú elé kerüljön. Közben megtudja a lány nevét is: Hanna. A neten próbál minden olyan oldalt felkeresni amelyen a lány szerepelhet, és önmagát is egyre gyakrabban nézegeti a tükör előtt: vajon milyen haj, milyen arckifejezés áll neki jól, mitől tűnik férfiasabbnak, hogy Hanna észrevegye őt, sőt, vonzónak is találja.

Egy alkalommal, amikor megint lesben áll a szokásos parkszéli úton, amerre szerelme hazafelé szokott menni, észreveszi, hogy most lehorgasztott fejjel, kissé görbült háttal ballag, aztán, mint aki nem is bír tovább menni, leroskad egy padra, és keservesen zokogni kezd. Kálmán nem tudja, mit tegyen, ott feledkezik a látványnál, amíg ezen gondolkodik, egy másik lány hangja ripakodik rá hátulról:

- Te meg mit bámulsz itt, nem láttál még szomorú embert?

Kálmán ránéz, Hanna egyik osztálytársa az.

- Csak ... csak azon gondolkodom, hogy mit segíthetnék – válaszolja a fiú zavartan.

- Hát, most nem sokat – mondja a lány – szegény Hannának motorbalesetet szenvedett a barátja, kórházban van, azt sem tudják, hogy életben marad-e, ha igen, fog-e még járni, mozogni, szellemileg ép marad-e. Nagyon csinos, értelmes fiú volt. Érted már miért sír? Ezen te mit tudnál segíteni?

- Esetleg megkérdezhetem tőle? Persze, nem várom, hogy éppen ilyenkor ötletei legyenek, én pedig semmilyen csodát nem tudok tenni, együtt tudok érezni vele, ami ilyenkor talán sokat számít. Nyilván, ezt ti, a barátai is megteszitek, de én tudok imádkozni is, fiúként fel tudom ajánlani, hogy amikor és ahogyan kell és lehet, részt veszek a srác gondozásában is, meg ilyesmiket – préseli ki a szavakat magából Kálmán.

- Na, és áruld el, miért ilyen fontos neked a barátnőm szomorúsága, vagyis megvigasztalása?

- Egyszerűen, mert megláttam, és sajnálom. Szóval, óvatosan megkérdezném tőle ezeket, ha nemet mond, erőlködés nélkül lelépek.

- Felőlem?! – válaszol a lány. – De tényleg ne csodálkozz, ha elhajt! Nem tudom, mennyire szerencsés most egy másik fiúnak belépni a képbe.

1. Mit tartasz (tartottál) igazi szerelemnek egészen fiatal korodban, és ha már érettebb fiatal vagy, mennyiben változott a véleményed?
2. Ha ismernéd a helyzetet, és éppen te is arra sétálnál, mit tanácsolnál Kálmánnak?
3. Ha a fiú most valóban odamerészkedik Hanna mellé a padra, hogyan kellene indítania, és mi lehetne az ésszerű és korrekt célja?

6. Bulizás

Az érettségi évében összefog az osztály nagy része, összesen huszonhárman, és egy hosszú hétvégére kivesznek egy csoportos szálláshelyet vidéken. A hangulat már a kezdettől fergeteges, de az italozással, és a különféle spontán programokkal ez még fokozódik.

Szombaton este tánc, játékok, óriási közös kacagások, alkohol, enyhébb bizalmaskodások itt-ott, egyesek kicsit kiütik magukat, de összességében nem történik semmi olyan kirívó megnyilvánulás, amire később nagyon kínos lenne visszaemlékezni. Végül éjfél után valamivel a társaság elvonul tisztálkodni, és mindenki lepihen, kisebb beszélgetések után pedig elalszanak.

Másnap még vár rájuk egy délelőtti kirándulás, aztán összehoznak egy közös ebédet, majd pakolás, és egy hosszabb sétával, és vonattal hazaindulnak. Mindenki élményekkel telítődve mesél otthon, de az egyikük, Balázs talál egy füzetlapnyi, kockás papírra írt levelet, amely kétségtelenül egy lánytól ered, de aláírás nincs, csak egy kis mesefigura karikatúra zárja a sorokat.

Az írója nagyon kedélyesen azt fejtegeti, hogy „bocsi, de tusoláskor nyitva hagytátok az ajtót”, és azóta néhány barátnő a Balázs általában fedett testtáján látható apró tetováláson, kacarászik és fantáziál. A levél írója még utálást is tesz rá, hogy mindez imponál számára, szívesen közelebb is kerülne a fiúhoz.

Balázsban szinte összeomlik a fergeteges hétvége emléke, nem érti, ki teszi ezt vele névtelenül, és mit akar vele elérni? Talán tényleg ilyen buta lenne az egyik lány, hogy ezzel próbál közeledni, de első nekifutásra nem meri vállalni magát? Valóban meglesték volna, vagy csak az egyik fiú beszélte ki őt? De hát ez sem lenne korrekt, hiszen bízott az osztálytársaiban, ahogy neki eszébe sem jutna másokat így figyelgetni. A tetoválás pedig egy megfontolatlan fogadásból került oda évekkkel ezelőtt.

Mit tegyen? Elkezdjen-e nyomozni, hogy honnan ered a levél, mi az alapja és az igazi célja? Vagy tegyen úgy, mintha meg sem találta volna és figyelje a társai viselkedését, tekinteteit? Ő viszont nem ilyen alakoskodó, nyomozó típus. Esetleg tekintse nem létezőnek a levelet? Erre képes a legkevésbé, mert meglehetősen felkavarta őt a rosszindulatú piszkálódás.

1. Mit tanácsolnál neki, figyelembe véve a leírásból nagyjából kirajzolódó típusát?
2. Mit tennél te magad a saját stílusod, beállítottságod szerint?
3. Mi az a határ, és melyek azok a megfontolások, amelyekkel egy bulizásban, akár a barátaiddal több napig tartó vidám együttlétben részt veszel?

7. Ki sérült?

Egy magányos, huszonegy éves fiú ül az egyik tóparti horgász-stégen, és a már lenyugodott nap utáni színeket szemléli. Az ég alja, felhők és madarak röpte tükröződik az enyhén fodrozódó felszínen. Kristóf hallássérült. Sosem tudta igazán elképzelni, hogy mit hallhatnak a többiek, akik szemlátomást erőlködve beszélnek hozzá, a hangjuk mintha egy mély barlangból jönne, a szavaik érthetlenné mosódnak össze. Rengeteget vizsgálták, megtanították a jelbeszédre, különféle hallókészülékekkel kísérleteztek vele, de mostanra eldőlt a sorsa: így kell lennie az életét. Emiatt persze ő sem tanult meg rendesen beszélni, és minduntalan azzal szembe-sül, hogy ha próbálja megértetni magát, az emberek ráncolják a homlokukat, résnyire összeszorítják a szemüket, jelezve, hogy ehhez a fiatalemberhez külön figyelemre van szükség. Úgy-mond a második sorból, állandó lépéshátrányból fut neki mindennek. Egyetemista, informatikát tanul, és nagyívű elképzelések járnak a fejében, de most, ebben a nyugalomban nem erre gondol.

Végigfut az emlékezetében az a temérdek durva gúny és megalázás, amiket gyerekkorától kellett elszenvednie. Folyamatosan belehasít a lelkébe az a kudarcot vallott szerelem, amelynek éppen sérültsége miatt szakadt vége. A megértő emberek tekintetében is ott bujkáló szánakozás, és az a jó néhány visszaélési kísérlet, amelyre szintén kiskorától figyelnie kellett, mert rendkívül alattomos módon, sokféle jelleggel akarták kihasználni a gyakorlatilag nem halló, és ezért kissé kelekótyának hitt fiút.

Ezekben a nyugodt percekben azon töpreng, hogy a tengernyi felgyülemlett keserűséget hogyan adhatná ki magából. Vannak, akiknek talán vissza kellene vágni, vagy legalább valamilyen formában, például írásban szemrehányást tenni, esetleg átnézni néhány kellemetlenül viselkedő ismerősén, mint az üvegen.

Ő megbocsát, nem őriz haragot, csak mérhetetlenül sok sebet és csalódást, és ezeket valahogy el kellene engedni, de nem tudja a módját, hogy hogyan tegye. Pedig úgy érzi, a benne sérülést hagyó emberek sokkal sérültebbek, mint ő maga.

1. Él-e a közeledben sérült vagy fogyatékos ember, hogyan viszonyulsz hozzá, mit tanultál a leírt helyzetből?
2. Hordozol-e valamilyen hiányosságot, ami terhedre van, és hogy dolgozod fel mindazt, ahogyan az emberek erre reagálnak? Mit teszel annak érdekében, hogy elfogadd magad?
3. Ha most leülnél Kristóf mellé, mit tanácsolnál neki, miről próbálnád meggyőzni?

8. Képtár

Hajnalka szerelmes. A rajongott fiú, Fülöp monogramjával írogatja, vagy inkább különféle díszítésekkel rajzolja körbe magát: a füzetek borítójának belsejét, az asztala sarkát, de jut egy SF a tapétára is filctollal, jól látható helyre, és álmodozik a közös tengeri vitorlázásról, de még egy kizárólag kettőjüket befogadó lakatlan szigetről is, néhány illetlen gondolata is támad, és apró vázlatokkal tervezget magának menyasszonyi ruhát, csokrot is.

Cseng a telefonja. Fülöp hívja. Programot akar megbeszélni vele. Jaj, de izgalmas. Talán egy elhagyatott parkba, ami tele van virágzó bokrokkal, esetleg valami fergeteges buliba, ahol egész este egymással táncolhatnak, vagy hasonló felvillanyozó programot találhatna ki ez a gyönyörű és igazán lovagias fiú. Hogy micsoda? Valami múzeum? Képtár? Mit lehet ott csinálni? Falra akasztott távoli tájakat, régen élt embereket bámulni? Mi ebben az érdekes?

Ha valaki szerelmes, szinte bármire kapható. Hajnit már az első pillanatok is megterhelik, a sok lépcső, a méltóságteljes folyosók és termek, a hatalmas képek, amelyek előtt illik megállni, de ha nem mozoghat, állva is elalszik. Mi lesz vele itt órákon át, hogy fogja kibírni? Kristóf minden festőről mond néhány szót, elmagyarázza a lánynak a képek szépségének titkát, az egyes jelenetek üzenetét, és a művészek sajátosságait. Beszél arról is, hogy milyen legenda, mítosz, regény vagy éppen bibliai történet a kép témája, és hogy miért fontos mindez a mai embernek. A lány próbál hozzászólni, de három nekifutás után úgy érzi, nevetségessé teszi magát.

Aztán lassanként olyan érzése alakul ki, hogy ezt a fiút legalább úgy elvárásolja a művészet, mint őt maga, a fiú. Most viszont hirtelen hasadt szakadékot kezd érezni kettőjük között. Félelem támad benne: soha ilyen társa nem lesz, mint ez a kivételes fiatal férfi, de vagy megöli őt mellette az unalom, vagy a fiú ábrándul ki végzetesen az ő klasszikus műveltséget elutasító stílusától.

1. Szerinted elvárható-e, hogy egy mai fiatal bizonyos mértékben igényelje a klasszikus művészet élményeit képekben, filmekben, zenében, irodalomban, legyen ezekről véleménye, és akarjon fejlődni is mindebben?
2. Ha egy egymásnak bármilyen szempontból vonzó lány és fiú, egymást kedvelő barátok vagy barátnők között kiderül, hogy komoly műveltségbeli, vagy igényességi különbségek vannak, hogyan kell alkalmazkodniuk egymáshoz, ha nem akarják feladni a kapcsolatukat?
3. Mit teszel azért, hogy napról napra igazi emberi értékek terén szerethetőbbé válj?

9. Pellengér

Költözködnék a keskeny, kertvárosi utcában szemben lakó szomszédok. Pedig Lóránt családjával egészen jóban voltak, de megszületett a harmadik gyermekük, és kinőtték a kis keretes házat. Most pedig alkalmuk nyílt ezt elcserélni az apuka nagynénjével, aki viszont megövegyült, és terhére van a kissé távolabb eső, nagyobb házának fenntartása.

Hamarosan be is költözik Hédi néni, a feltűnően magabiztos, kissé mindig hangosan beszélő, néhány évvel hetven alatt járó, jól megtermett asszony. Körbejár bemutatkozni, de már az első találkozások alkalmával mindenkit rámenősen kioktat különféle olyan kérdésekben, amelyekhez ugyan nincs sok köze, de meggyőződése szerint ő jobban ért hozzá: mit hova kéne ültetni, milyen sűrűn illene fűvet nyírni, bokrot metszeni, mit kéne kivágni, átfesteni, és így tovább. Mindezt kezdetben mindenki tapintatosan ráhagyja, de amikor ismétlődően be-bekiabál a kertekbe ezzel a nekifutással, hogy „Hányszor mondjam még maguknak...”, akkor többen határozottan megkérik, hogy a saját dolgával törődjön. A válasza nagyjából mindig ugyanaz: „Jó. Ha így, hát így”.

Egy idő után, mihelyt beköszönt a jó idő, naponta kiül az otthonának bejárata előtti teraszra, amely egyébként is a két szomszédos ház teljesen sima fala közé ékelődik, és ahol ezért minden szó úgy felhangosodik a keskeny kis utcában, mintha mikrofonba beszélne. Felhívja az egyik barátnőjét, és fennhangon kitárgyalja vele a környéken lakókat. Egy idő után emiatt is rászólnak az utcabeliek, de ő azt válaszolja, hogy a saját teraszán, a saját telefonján, a barátnőjével arról beszél, amiről akar.

Lórántot az egyik tanítás után hazakíséri egy lány osztálytársa, akivel egy kicsit az érettségire, egy kicsit pedig az érettségre is készülnek, de mindkettőt egészen szolidan. A lány már órák óta nincs náluk, amikor Hédi néni kiül a szokásos, délutáni beszámolóra, és a sokféle kibeszélő mondatfüzér közben a következő híradás hangzik el a szájából: „Képzeld, ezek vasárnapként templomba járnak, a fiúk meg hétköznap hazahordja a nőket”. Lóránt persze hallja, és kegyetlenül begurul. A baráti köréből kölcsönkér egy érzékeny puszkamikrofont, és napokon át felveszi az asszony délutáni műsorait. Majd úgy vágja meg a szöveget, hogy a saját családjára vonatkozó részeket kihagyja belőle, de a többi szomszédról szóló legpikánsabb pletykákat sűrítve egymás mellé helyezi. Amikor másnap Hédi néni már kitelepedett a teraszra a következő délutáni beszámolóhoz, Lóránt két nagy teljesítményű hangfalat helyez az ablakukba, és olyan hangerővel játssza le a műsort, hogy zeng tőle a környék.

Hédi néni ügyvédhez rohan, és tanúkat toboroz, majd feljelenti Lórántot tiltott felvétel készítéséért és annak nyilvánosságra hozataláért. A fiú szülei persze megijednek, ők is kikötnek egy ügyvédnél, aki pedig a családot érintő, kivágott felvételekre kíváncsi. Ezek miatt ugyanis személyiségi jogok megsértéséért lehet számon kérni a szomszédasszonyt, amelynek viszont a büntetési tarifája nagyon komoly is lehet, különösen akkor, ha több szomszéd is beszáll tanúként vagy sértettként az eljárásba. A család valóban keresztény, elégük van Hédi néni húzásai-ból, de nem akarják tönkretenni.

1. Hogyan oldja meg egy ellenségeskedést kerülni akaró család a kellemetlen szomszédok féken tartását, ha azok ellehetetlenítik, vagy nagyon megnehezítik az életüket?
2. Biztos, hogy egy technikailag felkészült fiatal jogilag is elegendően fegyelmezett? A kitűnő ötletek lavínákat indíthatnak el. Mi a józan teendő annak érdekében, hogy ezek ne üssenek vissza?
3. Hogyan lehet elejét venni annak, hogy az önvédelem egy-egy pereskedés során ne csapjon át bosszúba? Mit tanácsolnál ennek érdekében Lórántnak, és a családjának?

10. Vádlott

Erdős, bozotos lejtők vesznek körül egy a falutól félórányi gyalogút távolságra található, viszonylag könnyen körbejárható tavat. A jellegzetessége, hogy már a parttól egy méternyire is olyan rendkívül mély, hogy aki nem tud úszni, azt könnyen meglepetés érheti, amint itt a vízbe lép. A legmélyebb pontja annak a felszín fölé magasodó sziklának a tövében található, amelyről régebben a gyerekek nagy kedvvel ugráltak be, mintegy négy méter magasból. Egészen addig, amíg egy kisfiú, Dani, a sokadik ugrása után többé sosem jött fel a levegőre. Miután a többiek hosszú percekig sikertelenül próbálták megmenteni, egyikük felnőtt segítségért szaladt a faluba, ahonnan már csak a holttestét jöttek keresni, de azt sem találták. A rendőrség könnyűbúvárokkal is alaposan átpásztázta a tó legmélyebb rétegeit is, de ott sem találták meg a tízéves, biztonsággal úszó, erőteljes kisfiú testét.

Egy fiatal férfi sétál a néptelen tó partján, tizennégy évvel a rejtélyes eset után. A tavaszi, hétköznapi délelőtti csendben alaposan szemügyre veszi a környéket, aztán letöri egy korhadt fa egyik viszonylag egyenes ágát, és elkezd körbesétálni a vízparton, le-leszúrva az ágat a part mellett a víz alatti talajba. Mintha valamit mérne, vagy keresne, van úgy, hogy ezt egy helyben állva többször, több irányba is megteszi. Egy ágakkal erősen benőtt, keskeny résznél hosszabban elidőzik. Ez egy olyan hely, ahol valaki észrevétlenül kimászhat a tóból. A fiatal férfi Sebestyén, aki az eltűnt fiúval egyidős volt. Amikor Dani hosszabb ideje nem jött fel a víz alól, ő ugrott utána, de a társaik közül egyesek látni vélték, hogy ráugrott a már kiemelkedni látszó gyerek fejére, aki így fulladhatott be a vízbe. Ez a hír olyan gyorsasággal terjedt, hogy bár semmilyen bizonyíték nem volt rá, a faluban sokan Sebestyént vádolták, ezért a család úgy döntött, hogy messzebb költözik a helytől.

Sebestyént azóta sem hagyta nyugodni a nyomasztó emlék, most szakállal és szemüvegben senki sem ismeri fel, ezért erőt vett magán, és visszatért valamilyen megoldást keresni. Az említett hely felderítése után a közeli kisvárosban, ahol szállást vett ki magának, úgy érzi, hogy valaki követi őt az utcán. Rosszat sejt, talán felismerték a faluban, ahonnan a tóhoz indult, és akad, aki még mindig bosszút akar állni a tragédiáért. A szállodai, délutáni pihenő után vacsorázni indulna, amikor a recepciósnak egy nevére szóló levelet ad át neki, amelyet egy hozzá hasonló korú fiatalember hagyott nála.

Csodálkozva és izgatottan olvassa: „Láttam, hogy a faluban voltál, így találtam rá a szállásodra. Ne kínozd magad tovább miattam, annak idején a nevelőapám gonoszságai elől szöktem el. Nem árulom el, hogy kihez menekültem, és hogyan szereztem másik személyazonosságot, most már úgysem fog soha kiderülni. Nyugodj meg, élek, és ne szólj erről senkinek! Dani”.

1. Van-e olyan rossz emlék az életedben, hogy valamilyen rosszindulatú tettel téged vádoltak, de nem akartad, és már nem is tudnád tisztázni magad? Miért nem? Esetleg tudsz-e hasonlóról bármelyik barátod esetében úgy, hogy te magad tisztában vagy az ártatlanságával?
2. Mit tennél a leírt helyzetben Sebestyén helyében? Tartanád-e magad a kéréséhez úgy, hogy tudod, ez egy megérthető, de törvénytelen állapot, és ő emiatt nem mehet vissza nyíltam a szülőfalujába?
3. Kik előtt és milyen esetekben fontos, hogy tisztázd magad, és mikor tartod feleslegesnek? Van-e ebben bármilyen erkölcsi követelmény?

11. Ápolás

Az egyik egyetemista gólyacsoportban megjelenik két lány, Emese és Dóri, akik már a gimnáziumban is barátnők voltak, s végül ugyanarra a szakra jelentkeztek. Emese különlegesen szép lány, Dóri átlagosan csinos. Évfolyamtársuk, Zoli az első hetekben szinte beleszeret a gyönyörű Emesébe, de fogalma sincs arról, hogy hogyan közelítsen hozzá, a lány elég zárkózottnak tűnik. A barátnője viszont cseverésző típus, ezért a fiú úgy gondolja, hogy rajta keresztül juthat el Emeséhez. Összebarátkoznak Dórival, de szinte egy hajszállal az előtt, hogy elég bizalmassá válna a kapcsolatuk az Emesére vonatkozó vallomáshoz, Dóri vallja meg a Zoli iránti érzelmeit. A fiú úgy gondolja, hogy most már kétszeresen is reménytelen igazi érzése szerint továbblépni, Dóri nem fog közvetíteni, ő pedig kevés ahhoz, hogy Emesét közvetlenül elérje, így hát kissé „rágyúrva” az érzelmeire - elfogadja a szerényebb kinézetű barátnő szerelmét.

A kapcsolat működőképesnek is tűnik, így a lány társaságával, többek közt Emesével is közvetlenebbé válik a baráti jellegű viszony. A két lány együtt kézilabdázik, egy edzésen Emese rosszul lép, és elreped a bokája. A testvérei idősebbek, mint ő, már nem otthon élnek, a szülei vállalkozók, gyakran járnak vidékre. Néha egész napra, a még fekvő gipszben lábadozó lányt napközben főleg Dóri látogatja, ellátja, amivel kell, hordja neki az egyetemi tananyagot, segít a tanulásban, a tisztálkodásban, a bezártság elviselésében. Az egyik nap azonban Dórinak is felmegy a láza, iszonyúan köhögni kezd, ezért megkéri Zolit, hogy ő ugorjon el Emeséhez, vigye magával az előadások anyagát, vásároljon, és segítsen a lánynak mindabban, amiben fiú léteére képes. Emese viszont Zoli első látogatásának alkalmával elesik a mankóval, szinte csúszva-mászva jut el az ajtóhoz, hogy kinyissa, Zoli pedig a legegyszerűbbnek látja, ha ölbe veszi a lányt, hogy az ágyába visszafektesse. Igyekszik nagyon figyelmesen gondoskodni róla, a lány az elesés miatt így is nagyon fájlalja a térdét, és kéri, hogy Zoli borogassa be. A fiú ezt tapintatos gyengédséggel megteszi, de ettől az alkalomtól elindul közöttük az érzelmi lavina, amelynek úgy érzik, semmi nem állhatja útját, csak az, hogy mindketten Dórira gondolnak, akinek a betegségével semmiképp sem akarnak visszaélni, hiszen Zoli emiatt kezdte el látogatni Emesét.

1. Házasságtól, jegyességtől függetlenül mennyire kötelez két fiatal az együtt járás, a „barátnőm” és a „barátom” fogalom? Nem azért tartjuk-e túl erős szálaknak ezeket, mert sokan már az ilyen elnevezésű kapcsolatokban is túlzottan messze mennek egymással?
2. Mit tennél fiúként Zoli, lányként Emese helyében? Ha ők egymás mellett döntenek, folytatódhat-e még töretlenül a gyerekkortól tartó barátság a két lány között?
3. Mennyire lehet parancsolni egy komolyabb szerelem érzelmének, amikor a becsületbeli megfontolások meglehetősen vitathatók és képlékenyek? Hogyan éli ezt meg egy keresztény fiatal?

12. Nagyapák

Egy felnőtt fiataloknak szervezett természetismereti táborban barátkozik össze két húsz év körüli fiú. Egyikük, Zsolt környezetvédelmet tanul, a másik, Misi táj- és kertépítő mérnöknek készül. Rengeteg közös témájuk akad, mind a ketten szeretnek olvasni, komolyzenét hallgatni és festegetni is. Az együtt töltött napok alatt mesélnek egymásnak a családjukról, a baráti körükről, a gyerekkori emlékeikről, és az első szerelmekről.

Mindketten fővárosiak. Hazaérve is tartják a kapcsolatot, és szüleiknek is elmesélik a közös emlékeiket, tábori emlékeket, beszámolnak az azóta szervezett programjaikról. Az eseményekbe váratlanul egy hét csend ékelődik. Egyikük sem akarja semmilyen módon keresni a másikat, de mindkettőjüknek furcsa, hogy ez kölcsönös, holott semmilyen összeütközés sem történt köztük. Visszavonulásuk kezdetén ugyanis ugyanazon a vasárnap délutánon látogatták meg családjaikat a nagyszülők, és a velük való csevegés során derült ki, hogy Zsolt csak annyit tud Misi apai nagyapjáról, hogy hajdan rendőr volt, és persze a meglehetősen ritka vezetéknevét örökölte a fia és az unokája is. Zsolt nagyapja e név hallatán felkapja a fejét a fiú barátjáról szóló beszámolójára, és elmondja, hogy ismeri a nagyapát. A csehszlovák forradalom idején, ő lehetett az a vele nagyjából egykorú, fiatal rendőrtiszt, aki a szolidaritási tüntetés után kihallgatta Zsolt még szintén fiatal nagyapját, keményen megverte, és gondoskodott róla, hogy kicsapják az egyetemről, sehova ne vegyék fel, de még állást se kaphasson a fővárosban. Így a példás eredményekkel tanuló fiatalember vidéken lett vagonpakoló, hogy megéljen valamiből.

Misiéknél nagyjából ugyanez a jelenet játszódik le, az ő nagyapja viszont arra emlékezik vissza, hogy az általa kihallgatott fiatalember, mihelyt erre később lehetősége nyílt, az újságokban számolt be név szerint az egykori brutális rendőrtisztről, akit ezzel nemcsak széles ismeretégi körben járatott le, de az akkor már korosodó férfi felfelé ívelő tiszt karrierjét is megtorpanásra készítette.

Korábban mindkét fiú lelkesen anekdotázott a másiknak saját nagyapjáról, aki sokat mesélt unokáinak a kalandos fiatalkoráról, és odaadó szeretettel foglalkozott velük, például a természet titkainak megismertetésében. A két fiú most tanácstalan, és ez a csend már egy hete tart, holott korábban nagyjából kétnaponta keresték egymást egy-egy üzenettel, hívással, találkozással.

1. Van-e olyan fiatal, akitől kifejezetten családi ellentét választ el, de semmi egyéb okod nem lenne a tőle való távolságtartásra? Ennek a két fiúnak mit tanácsolnál?
2. Milyen mértékben határozza meg a felnőtté érő fiatal a családja, szülei, nagyszülei, rokonai típusa, beállítottsága, eszmei elkötelezettsége?
3. Mi az az értékrend, ami elég konkrét és nemes ahhoz, hogy a családoból magaddal vidd, és mit szeretnél majd te magad tovább örökíteni a leszármazottaidra?

13. Ügyetlen ügyeskedés

Egy vidéki kisvárosban a már felnőtt fiatallá érett, hajdani hittanos gyerekek szervezik egymást egy új baráti körbe, összejöveteleikhez a plébánián kapnak helyet. Egyikük felbátorodik, hogy az azóta kissé elvadult, szélhámoskodó hírében álló Attilát is megszólítsa, és bevonja a körükbe. A fiú kissé kísérletező stílusban, de kötélnek áll, gondolván, hátha vannak köztük valamirevaló lányok, valamilyen üzletre beszervezhető fiúk, bulizásra is alkalmas társaság. Az első találkozáskor kiderül, hogy a lányok festék és egyéb extrém díszítésektől mentesek, nem kaphatók túl könnyen alkalmi kalandokra, a fiúk meglehetősen magabiztos, fegyelmezett életet élnek, a társaság pedig vidám, de igényes programokat szervez, érdekes témákról folyik köztük a beszélgetés, emiatt vissza-visszatér közéjük.

Egy alkalommal Attilát a lakóhelye közelében megvárja az a nála egy-két évvel idősebb fiú, aki eddig csak a becenevét árulta el neki, még a telefonszámát sem tudja, de időről-időre felkeresi, ha valamilyen üzletbe akarja bevonni. Attila eddig mindig megbízhatóan elszámolt neki, úgyhogy most is rábíz négy karórát, jelezve, hogy ezekhez nagyon olcsón jutott hozzá. Egy rövid márkakatalógust is nyom fiatalabb ismerőse kezébe, amivel felvilágosíthatja a vevőit, hogy egyharmad áron jutnak hozzá egy patinás, márkás karórához. Attila a távolsági buszmegállóban szólít meg férfiakat abból a korosztályból, akiknek még fontos a karóra viselése, az egyszerű, vidéki emberek közül többen nagyon örülnek, hogy ennyi pénzért hozzájutnak egy ilyen értékes órához. Ezután ismét korrekt módon elszámol a kereskedő fiúnak, és élvezzi az elegáns osztalékot.

Néhány nap múlva szinte véletlenül észleli, hogy a városi, körzeti tévé figyelmezteti az embereket azokra a szélhámosokra, akik elárasztották a várost hamisítvány karórákkal, főként vidéki embereket vernek át, aki valamelyiket felismeri, azonnal jelentse a rendőrségen.

Attila először a plébániái barátaihoz fordul tanácsért, köztük egy érettebb fiú azt javasolja, hogy jelentkezzen a rendőrségen, mondjon el mindent, kiemelve, hogy ő is eredetinek gondolta az órákat, őt is átverték. A becenevén kívül pedig semmi egyebet nem tud a kereskedő fiúról, szeretne kilépni az ügyből, mindössze az adózás nélküli árusítást vállalja az ügyből.

Ugyanakkor megkeresi őt a megbízója is, aki pedig azt javasolja, hogy vagy költözzön el egy időre a környékről, vagy növesszen szakállat, színezz egy kicsit a haját és hordjon enyhén lesötétített szemüveget, néhány hónapig tarthat a keresésük, aztán lassan feledésbe merül, ezt valahogy próbálja átvészalni.

1. Hol van számodra a pénzszerzés erkölcsi határa? Említs példákat, mik azok a tevékenységek (pl. kereskedés terén), amelyekbe még belemennél, és melyekbe nem?
2. Van-e a környezetedben ehhez hasonló helyzet, amely esetleg ugyanígy végződhet?
3. Milyen tanácsot adnál Attilának, hogy mielőbb megnyugtatóan megoldódjon számára ez a válságot jelentő állapot?

14. Három fiútestvér

Dávid, Dénes és Dániel. A rokonságban rendre összetévesztik a neveiket, de a szülők ezekről a D-betűs fiúkról álmodtak. S noha bőven van köztük korkülönbség, felnőttként egyre jobban hasonlítanak egymásra.

Dávid huszonöt éves. Már középiskolás korában bizalmat szavaztak egymásnak az egyik osztálytársnőjével testi kapcsolat terén. Az egyetemi évek alatt össze is költöztek, a diplomaosztást mindjárt az esküvő követte, majd másfél év látszólag szárnyaló házasság után az ifjú feleség közölte, hogy túl hamar teljesült be köztük a szerelem, ezért korán szállta meg őt a végzetes unalom is. Talált egy igazi férfit, aki idősebb ugyan náluk valamivel, szakállas, nagydarab szőrmók, rámenős vállalkozó, tele érdekes vonásokkal, vele az egész élet kalanddá változhat. Dávidnak érve sem lehetett, a válás hamar lepergett, így visszaköltözött a szüleihez.

Dániel tizenkilenc, érettségire készül, és beleszeretett egy törekeny, hamvas szelídségű, mosolygós lányba, aki nála egy évvel fiatalabb, sugárzik róla az ártatlanság, egy picit naiv is, de jól áll neki, félig még kislány, de az alkata kissé koraérett, a kapcsolatuk rendkívül tapintatos, és alapvetően lelki jellegű.

A középső fiú, Dénes egy hete házasodott, éppúgy, mint hajdan a bátyja, huszonhárom évesen, szinte azonnal az egyetem elvégzése után. Menyasszonyával tisztaságban készültek a házasságra, amit a fiú azért is vállalt, mert Dávid példája megriasztotta a szerelem korán letépett gyümölcsseitől, és menyasszonyával életre szóló tervei voltak. A nászutat csak a nyárra tervezték, a házasságkötés után Dénes a felesége családjához költözött, ahonnan négy nap után ő is visszatért a szülői házba. Kérte, hogy senki ne kérdezzen tőle semmit, a házassága rendben van, csak valamit helyre kell tennie magában, amire ott, az új környezetben nem képes.

Öccsével, Danival alszik egy szobában, a fiatalabb fiú csak szelíden meri faggatni. Bátyja kissé kifakad neki, elmondja, hogy a felesége is ugyanolyan típus volt, mint Dani mostani szerelme, csendes, szerény, mimóza jelenség, de azért gyakorlatias, és álomszép. Dénes előre megtervezett módon igyekezett nagyon érzékenyen és gyengéden közeledni hozzá, de az intim pillanatokban az újasszony meglepően hevessé vált, amivel semmi baj nem lenne, ha a fiú ilyennek ismerte volna, de így kissé megrémült tőle, pedig eddig azt gondolta, hogy ezen a téren is egymásra találtak. Emberileg azonban nagyon nehezen emészti meg ezt a fordulatot, ezért három nap és három éjszaka után úgy döntött, hogy egy kis távolságra van szüksége.

Dániel persze szigorú diszkrécióval őrzi bátyja titkát, tanácsot nem igen tud adni neki azon kívül, hogy térjen vissza a feleségéhez, és őszintén beszélje meg vele mindezt. Ő viszont most a folyóparton sétál, és tűnődik saját kapcsolatáról, illetve arról, hogy két bátyja közül melyikről vegyen példát a házasságra való készületben?

1. Milyen érveket tudsz rá, hogy igyekezz tisztaságban készülni a házasságra? Milyen érveket sorolnál fel a házasság előtti testi kapcsolat ellen?
2. Mikor érzed, hogy eljött az ideje az erről való nyílt megbeszélésnek egy fiú és egy lány között (kerüld az általános, ködös válaszokat!)?
3. Ha mindhárom fiút ismernéd, és mindegyikükkel elég bizalmas kapcsolatban lennél ahhoz, hogy megosszák veled ezeket a gondjaikat, melyiknek mit tanácsolnál?

15. Tékozló fiú

Egy városszéli liget elrejtettebb részén a kora őszi napsütésben minden délután, nagyjából ugyanabban az időben kiül a padra egy fiatal nő, és sír. Csendesen, eltűnődve, senkire sem figyelve. Ismerős, de mégis idegen számára az a néhány évvel idősebb fiatalember, aki éppen ebben az időszakban, a munkából hazafelé sétálva jó néhányszor elhalad előtte, nagyon félszegezen néz csak rá, nem akarja zavarni, megszólítani, de egyszer egy szál mély bordó rózsát mégis a kezébe ad, néhány udvarias, együtt érző szó kíséretében, majd újból továbbmegy. A visszavisszatérő találkozások során ismeretség kötődik közöttük, így derül ki, hogy a fiatal nő négy hónapig volt házas, a férje viszont nemrég balesetben meghalt, és ő itt maradt állapotosan. A szülei támogatják és óvják őt, de a szomorúság emészti, és veszélyezteti a magzatot.

A kis Nándor már úgy születik meg, hogy két szülő várja, az özvegyet a fiatalember vállalja a gyermekkel együtt, akit sajátjának tekint. A családba további két fiú és egy leánygyermek is születik, együtt nevelkednek négyen, rendben, egyetértően. Nándi tizenhét éves kora körül kezd lázadni először a vallás, aztán a tanulás ellen, melynek háttérben az áll, hogy felerősödik benne a féltékenység a testvéreivel szemben, mondván, hogy ő csak félig tartozik a családhoz. Alig bír leérettsgizni, de ekkorra már elhatározza két, rá amúgy is káros hatást gyakorló barátjával, hogy külföldön fognak dolgozni, és nem is lehet őket megállítani.

Kezdetben keveset ír a szüleinek, inkább telefonálgat, apró jelzésekből, elszólásokból derül ki, hogy ezekkel a zsenge korú fiúkkal nem nehéz visszaélni, ezért elképesztő kalandokon sodródhatnak keresztül, és érezhető, hogy közben emberileg teljesen tönkremennek. Végül az egyik barát egy részeg verekedés során meghal, a másik eltűnik valamerre, így vele is megszakad a kapcsolat, Nándi pedig sokadik rendőrségi ügyébe keveredik, ezért némi büntetés letöltése után kiutasítják az országból. Ekkor ír a szüleinek, hogy úton van hazafelé, de nincs hova mennie, így ismét náluk fog kikötni.

Ő huszonöt, a három féltestvére pedig huszonegy, tizennyolc és tizenöt éves, kiegyensúlyozott, példás életű fiatalok. A szülők egy kicsit félnek a hazatérő fiútól, főként a többi gyermekük miatt. A testvérek tapintatosak a szüleikkel, de egymás között megbeszélik, hogy tele vannak kétségekkel.

1. Te a korodnak megfelelően barátkozol az egyikükkel, aki ezt a gondját megosztja veled. Hogyan állnál hozzá, ha olyan helyzetben lennél, mint ő?
2. Szerinted mit kezdjen egy család a benne felnövekedett fekete báránnyal? Vannak-e erre konkrét példáid?
3. Hogyan tudja megóvni magát egy fiatal, nehogy ilyen helyzetbe kerüljön?

16. Zene

Szegről-végről vallásosnak mondható fiatalok egy tíz fő körüli baráti csoportja nagyjából minden hétvégén összeáll egy kis tombolásra valamelyik zenés szórakozóhelyen. Az éppen divatos hazai és persze inkább amerikai könnyűzenei sztárok a kisujjukban vannak, az új albumaikról azonnal értesítik egymást, küldözgetik a valahonnan megszerzett letöltéseket, és általában sportról, elfoglaltságokról és az ilyesfajta szórakoztató zeneféléről beszélgetnek.

Saci és Zsolti csak az egyik pár közöttük. Őket mindenki nagyon összeillőnek tartja, rendez, vidám, és szerelmes fiatalok, sőt sok esetben ők a csapat fő szervezői a különféle könnyed programokra. Zsolti OKJ-s képzésen tanul, Saci éppen érettségizik, de minden szórakozás ellenére viszonylag jó tanulók mind a ketten.

Elérkezik az a Nagyböjt, amikor a járvány miatt egyébként sem tudnának nyilvános helyekre járni, Zsolti pedig közli a többiekkel, hogy az az elhatározása, hogy negyven napon át könnyűzenét sem hallgat. Amikor Sacihoz megy, megkéri, hogy ő is kapcsolja ki a bömbőlő lejátszót, ha pedig a lány látogatja meg, ragyogó arccal próbálja őt beavatni új, klasszikus felfedezéseibe. Saci három-négy percig ül egy széken, aztán közli, hogy számára ez fizikai fájdalmat jelent, Zsolt azonban nem esik kétségbe, úgy gondolja, hogy a lány majd fokozatosan ráérez az igazi zenei szépségre.

Vége a böjtnek, enyhül az idő, nyitnak a szabadtéri szórakozóhelyek is, újra összeáll a baráti társaság, de Zsolti már nem tart velük, meg is indokolja, hogy közös sportba, kirándulásba, társasjátékokba, és minden egyéb programban szívesen bekapcsolódik, de a harsogó könnyűzene már a terhére lenne. Sacival persze találkozgatnak, de a lány úgy tekint rá, mint aki meghibbant. Pedig Zsolt ugyanaz a régi, józan, kedves, derűs fiú.

Saci tizenkilenc éves lesz. Zsolt elmegy őt felköszönteni, ajándékkul pedig egy hatalmas tábla csoki mellé egy szalaggal átkötött, hosszúkás borítékot is tesz. Saci családtagjai izgatottan állják őket körül, várják az ajándék kibontását. A kicsi, káprázatos virágcsokor átadásakor megcsókolják egymást, majd a lány finoman kibogozza a szalagon a csomót, és felnyitja a borítékot. Két belépőjegy és egy ismertetés lapul benne arról a koncertről, melyet egy híres kamarazenekar ad egy közeli színházteremben. Zsolti arca ragyog, próbálja ecsetelni, hogy ez egy egészen különleges élmény lesz, de Saciból kitör az eddig felgyülemlett keserűség, és nem várt, harsány szemrehányásba kezd. Először is széttépi a jegyeket, és azt ordítja, hogy nem érti a fiú erőszakosságát, amikor ő már tisztázta, hogy a falra mászik a komolyzenétől. Aztán felhossa, hogy egy ideje csak kullog a régi barátok közt társtalanul, mert próbál kitartani Zsolt mellett, de ez így nem megy tovább. Zsolt kétségbeesve kérdezi, hogy az ő jegyét miért tépte szét, és ha igazán szereti őt, miért nem tesz legalább egy kísérletet arra, hogy megbarátkozzon valamivel, ami számára fontos lett. Saci sírásban tör ki, Zsolt nem próbálja vigasztalni, elköszön és elsiet. Még aznap délután mindketten felhívják téged is, és elpanaszolják a történeteket.

Ha visszaemlékszel, képzőművészettel kapcsolatban volt már korábban egy hasonló példa, de ez most közösségi szempontokat is érint, és érdemes a kérdést többször is szóba hozni. Eszerint próbálj meg felelni a kérdésekre!

1. Húsz éves korunk körül kizárható-e még az életünkből a komolyzene, vagy követelményként kell elfogadnunk a hallgatását egy bizonyos szabadidő keretben akkor is, ha ez számunkra megerőltető? Van-e kedvenc zeneszerződ, műved, mit szeretnél megismerni ezen a téren?
2. Egy párkapcsolatban számít-e a közös ízlés? Ha ebben valamilyen téren lényegesen eltérünk egymástól, kinek, miben kell alkalmazkodnia a másikhoz, vagy ha ez nem megy a szerelem ellenére is érdemes szakítani?
3. Mit fogsz mondani Sacinak, és mit Zsoltnak, mert mind a ketten a saját szempontjaik szerint ecsetelik majd neked a történeteket, és még mindig mindketten szerelmesek?

17. Bátyó

A következő jelenetet a lányok saját nemükre alkalmazzák!

Csapasportot üzöl. Az edző új csapattagot mutat be, egy a többiekhez hasonló korú, húsz év körüli fiút. Már az első edzőmeccsen kiderül, hogy feltűnően rámenős és nyers stílusú fiatal, aki a viselkedésével a többiekből is indulatokat vált ki. A feszültség az öltözőben majdnem verekedéssé fajul, te vagy, aki igyekszel úrrá lenni a helyzeten, és lecsillapítod a fiút és a többieket is. Az elcsöndesedés néhány percig tart, többen már távoznak is, amikor közelebb húzódsz hozzá, és halkán megkérdezed:

- Figyelj! Mi a te igazi problémád?

Ő először csodálkozva néz vissza rád, aztán egy rövid hallgatás után így felel:

- Ha nagyon tudni akarod, kísérv el egy darabon!

Út közben leültök egy csendes padra, ő feltesz néhány kérdést, hogy miért érdekel téged mindez, te egyszerű és érthető válaszokat adsz, mire ő belekezd.

- Apám ötvenhez közeledve nyíltan elkezdett alkalmi kapcsolatokban kalandozni. Édesanyám persze egyre jobban kiborult ettől, apám pedig végül odaköltözött a barátnőjéhez. Anyukánk összeomlását az akadályozta meg egy darabig, hogy a nagybátyám, apám öccse, aki hét évvel fiatalabb édesanyámnál, a gondjaiba vette őt, sokkal komolyabban, mint ahogy illett volna. Egy idő után viszont kiderült, hogy ő is olyan, mint a bátyja, csak szórakozott. Ettől édesanyám viszont teljesen összeomlott, kórházba került, az idegeivel kezelik, az sem biztos, hogy valaha még munkaképes lesz, de mi ketten a tizenegy éves öcsémrel egyedül maradtunk otthon, és anyukánk betegellátási fizetéséből élünk. A kissrác nem mindig hálás azért, hogy gondoskodom róla, néha kifejezetten lázadó és alattomos, de gyerek még, fel sem fogja teljesen a helyzetet. Viszont én vagyok az egyetlen felnőtt a közelében, akinek meg kell oldania az ellátását, figyelnie kell a tanulására, fejlődésére. Nemrégén közölte velünk az apánk, hogy a barátnőjével is fagyosabbá vált a viszony, meg mi is egyedül vagyunk, úgyhogy hazaköltözik, hogy tovább neveljen bennünket, de én előre tudom, hogy a lakásunkban akarja folytatni az eddigi életét, különféle nőkkal, alkohollal, néha durvasággal. Ki nem tilthatom, végül is a lakás a szüleimé, de ha ezt édesanyám megtudja, még betegebb lesz. Most már érted, hogy miért alakultak ki bennem ezek az önvédelemből eredő indulatok, elutasító, támadó viselkedésformák, de kérek, minderről senkinek ne beszélj!

1. Tudsz-e hasonló helyzetről a környezetemben, esetleg érint-e téged is ilyesféle próbatétel?
2. Mondasz-e valamit ennek a fiúnak (lánynak), vagy egyszerűen csak rendelkezésre állsz, hogy meghallgasd őt? Van-e a helyzetére valamilyen ötleted?
3. Ha egyszer megígérted az elmeséltek titokban tartását, hogyan tudod a többieket megértőbbé tenni vele szemben?

18. Vallás

Egy nyári sporttáborban ismerkedik meg Bea és Ricsi. Persze az első szóba elegyedések után figyelik egymást sportolás közben is, de esténként a hosszúra sikerült séták során derül ki, hogy nagyon sok közös témájuk van, a véleményük többnyire mindenben egyezik, de hajlanak a másik kiforrottabb álláspontjának elfogadására is, és elég hamar szóba kerül a családról, gyerekekről, de a szerelemről kialakult szemléletük is. A szerelmük idővel messze túllép egy futó érzelmen, végleges társat vélnek felfedezni egymásban. A további találkozások során derül ki, hogy mind a ketten keresztények, Bea nem viszi túlzásba a vallás gyakorlását, ő görögkeleti, Ricsi viszont római katolikus, ő minden vasárnap misén van, a hétvégi programjaikat ehhez kell igazítani, amit Bea feltétlenül tiszteletben tart.

Elérkezik a szülők bemutatásának pillanata, Beát kérdezzetik ugyan a fiú családtagjai a tanulmányairól, érdeklődési köréről, szüleinek foglalkozásáról, testvéreiről, de a vallás nem nagyon kerül szóba. Ricsi előre jelzi, hogy náluk alapvető a hitélet, és természetes, hogy ő akkor is katolikus templomban házasodik, és a gyerekei is eszerint lesznek megkeresztelve, ha a felesége más vallású lesz. Bea belátja, hogy a fiú aktívan él ebben a hitben, sokkal kevésbé, mint ő a saját vallásában, ezért nincs is semmilyen ellenvetése Ricsi elvárásával szemben.

Bea családja viszont az első találkozás alkalmával kérdőre vonja a fiatalembert, hogy ugye nem lesz akadálya annak, hogy a lány családjának vallási hagyományait folytassák a saját házasságukban is, mert bár jobbra csak nagy ünnepeken járnak templomba, de olyan erős nemzetiségi és vallási gyökereket ápolnak, amelyeket az unokáiknak is tovább kell vinniük, és ápolniuk kell e téren a felmenő rokonok – számukra fontos – történelmi szerepét. A lányukat tehát csak akkor engedik hozzámenni Ricsihez, ha áttér az ortodox vallásra, mert a katolikusokkal egyébként is ellentétben állnak nemcsak a pápaság, hanem a Szentháromság kérdésében is *(bizonyos keleti felekezetek hitében a Szentlélek csak Atyától, míg a katolikus hitben az Atyától és a Fiútól származik)*.

Ricsi válasza, hogy mindezt természetesen ő is tiszteletben tartja, de kizárólag katolikus templomban, katolikusként házasodik, a gyerekeit is így keresztelteti meg, és így is neveli fel, ebből viszont semmit nem erőltet Beára, ő nyugodtan gyakorolhatja a saját vallását, a gyerekeiket pedig bevezetik az anyai rokonság múltjának, hagyományainak számontartásába és megbecsülésébe. A kissé rövidebbre sikerült, udvarias, de ridegnek tűnő találkozás után Bea egy darabon elkíséri kedvesét, és biztatja, hogy ne keseredjen el, a családja idővel kénytelen lesz megengedni. Miután elbúcsúztak, visszatérve az otthonába szülei határozottan közlik, hogy ha továbbra is velük akar élni és az ő támogatásukkal akarja folytatni a tanulmányait, akkor szakítania kell ezzel a fiúval, és ezentúl rendszeresebben járnak majd a saját közösségükbe, hogy ott megismerkedhessen egy számukra megfelelőbbnek látszó fiatalemberrel.

1. Milyen befolyást gyakorolhatnak a szülők a gyermekeik párválasztására, házasságára, tudsz-e példát mondani arra, amikor valakinek az esetében igazuk volt és ez be is bizonyosodott, vagy amikor egy jónak indult kapcsolatot szétrombolt a szülői ráhatás?
2. Mennyire számít a vallási, politikai, erkölcsi vagy családmodell szerinti nézetkülönbség két egyébként egymást szerető és elfogadó fiatal számára?
3. Ebben a leírt esetben nyilván elsősorban Bea van kulcsszerepben. Neki mit tanácsolnál? Megpróbálnád-e meggyőzni Ricsit azzal a szlogennel, hogy „végül is egy Isten van”, ha valóban szereti ezt a lányt, akkor inkább igyekezzen megfelelni a felsorolt hagyományörző elvárásoknak?

19. Árnyék

Nagyjából három nap elteltével figyelsz fel rá, hogy az iskolából a járműig tartó úton tizenöt méter távolságból követ egy fiú. Teljesen normális kinézetű, viszonylag kedves arcú, szolid viselkedésű, értelmesnek tűnő fiatal. A negyedik naptól elkezded a telefonoddal a hátad mögé figyelni, és valóban, egy-egy nap kihagyásával, de újra és újra megjelenik. Már arra is gondolsz, hogy talán csak neki is éppen ilyenkor ér véget az elfoglaltsága, ő is erre lakik, ezért véletlenszerűek a találkozásaitok, de amikor ezt próbára téve teszel egy kis kitérőt, vagy megállsz bámulni egy számodra teljesen érdektelen kirakatot, akkor ő ebben is követ, lassanként egyértelművé válik, hogy téged figyel. Nem érted a helyzetet, nem tartod túlzottan különlegesnek magad, ha lány vagy, már túllépett ez a helyzet azon, hogy a hiúságot fűtse, inkább aggodalmat kelt benned, ha fiú vagy, több összeesküvés-elmélet is megfordul a fejedben, egy-két hét múlva rászánod magad, hogy véget vess ennek a különös árnyék-jelenségnek, úgyhogy beállsz egy ház sarka mögé, hogy megvárd a fiút, és kérdőre vond. Néhány másodperc múlva megjelenik, és döbbsen, de cseppet sem ijedten látja, hogy egyértelműen lelepleződött, rá vársz. Először csak nézitek egymást, neked számonkérést tükröz a tekinteted, neki meglepetést. Aztán megszólalsz:

- Nem gondolod, hogy mondanod kellene valamit? Gondolod, hogy valakinek hetek múlva sem tűnik fel, ha egy fiú állandóan a sarkában van?

- Igyekeztem tapintatos távolságot tartani tőled, hogy ne zavarjalak. Bocsánatot kérek, ha ez nem sikerült – válaszolja teljesen nyugodtan.

- A bocsánat attól függ, hogy elárulod-e, mit akarsz tőlem – felelsz, még mindig kissé indulatosan.

- Örülök, hogy te szólítottál meg engem, én még ezzel nagyon sokáig vártam volna. Tudod, az édesanyám két hónapja halt meg. Most apámmal élek, de anyukám elárulta a halálos ágyán, hogy valójában ki az igazi apám, viszont megkért, hogy ezt a férjének sose mondjam el. Nagyon össze voltam törve, és kíváncsiságból felkutattam azt az embert úgy, hogy neki sem mondtam el, amit megtudtam, sőt, meg sem ismerkedtem vele. Édesanyámnak és neki egy meggondolatlan találkozásából származok, így nem tűnt fel a szüleim házasságában, hogy kissé korán érkeztem, úgyhogy ezt a titkot csak én tudom, és most már te is.

- Mi közöm van nekem ehhez az egészhez? – faggatod még mindig kissé kikelve magadból.

- Neked semmi. Meg tulajdonképpen édesapádnak sem. De ő az én természetes apám is. Félre ne érts, ő nem felelős semmiért, nem is tud rólam, és amikor fogantam, még független ember volt.

- Szóval azt akarod velem elhitetni, hogy féltestvérek vagyunk? Mégis mit akarsz nálam ezzel elérni?

- Nem, nem akarok semmit elhitetni, és nem akarok semmit elérni, a gyászon kívül szerintem teljesen kiegyensúlyozott az életem. Egyszerűen olyan nehezen dolgoztam fel édesanyám halálát és az utolsó pillanatban feltárt titkot, hogy távolról, tolakodás nélkül szerettem volna látni a nálam két évvel fiatalabb testvéremet, ha lehet naponta, de ha most azt mondod, hogy ez téged zavar, akkor ma jöttem utánad utoljára.

- Hm. Jó fej vagy, beleteszed a bogarat az ember fülébe, és utána elegánsan lelépsz. Azt sem tudom, ki vagy, hol laksz, és hogy igaz-e mindaz, amit állítasz.

- Ezt egyedül neked kell eldöntened – válaszol nagyon szerényen. Mindent elmondok magamról, amit tudni akarsz, megadom a telefonszámomat is, csak arra kérlek, ne kavard fel a port, ne szólj senkinek arról, amit elmondtam neked. Ha valaki együtt lát bennünket, egyszerűen megismerkedtünk, és barátok vagyunk, rendben? Viszont ha úgy akarod, egy szavadba kerül, és soha többet fordulok elő körülöttem.

Gyanakvó tartózkodással búcsúzol el tőle. Csak te írod be az ő számát, a sajátodat nem árulod el. Különös érzelmekkel ballagsz haza. Most ezekről kellene beszélnünk.

1. Tartsuk egy kis csendet, aztán mondj valamit arról, amit akkor éreznél, ha ez az eset valóban megtörténne veled!
2. Felhívnád-e a fiút? Mik a feltételei annak, hogy higgy neki? Ha hiszel neki, örülsz-e annak, hogy hirtelen lett egy két évvel idősebb bátyád?
3. Hogyan tekintesz ezek után az édesapádra, megtartod-e előtte a titkot, nem kezded-e őt faggatni a futó kapcsolatairól, remélve, hogy még véletlenül sem jut az eszébe, hogy ezt miért teszed? Eljöhét-e az életnek az a pillanata, amikor feltárod előtte az ismeretlen gyermeke létét, esetleg úgy, hogy ezt előtte a féltestvéreddel is megbeszéled?

20. Húsz év

A rekkenő nyári hőségben két autó áll meg az autópálya mentén a benzinkútnál. Az egyik egy erősen elhasználódott terepjáró, a másik viszonylag jól karbantartott, nem túl régi típusú kombi. Mielőtt a sofőrök kifizetnék a tankolást, isznak valami hűsítőt a bárban, amikor egymásra pillantva mindketten felismerik a régi barátjukat. Szemmel láthatóan nagyon örülnek az egymásra találásnak, mintha egy hajdani, mélyen bennük gyökerező, diákkori kapcsolat újulna meg a két érettebb korú emberben.

- Hát veled, Süni mi történt, mióta nem láttalak?
- Szerintem sablonos az életem, Zolókám, de az enyém. Az érettségi és a szakma megszerzése után az első munkahelyemen ismertem meg a feleségemet. Azt hiszem, egy jó és máig boldog házasságban élek három stramm gyerekkel, megfelelő körülmények között.
- Tudod, te voltál a gimiben a legjobb barátom, de nem azért tűntem el, mert hűtlenné váltam, hanem mert börtönbe kerültem még az érettségi előtt, amire utólag sem voltam túl büszke, de hát elszaladtak az évek. Mostanra valamennyire összeszedtem magam, de egyedül élek és megvannak a mindennapi küzdelmeim a továbbélésért.
- Igen, akkoriban mindannyian hallottunk rólad, hogy bajba kerültél, de utána tényleg nem sok hír jött felőled.
- Az a három és fél év a rács mögött emberi roncsot csinált belőlem. Elsősorban az önbi-zalmam veszett el, mert túl fiatal voltam a nagykorúak közt, ezért minden megaláztatáson át-mentem, amin csak lehetett, úgy, hogy közben tudtam, hogy a saját hibám miatt szenvedek.
- Ezt hogy érted?
- Sünikém, te akkoriban abból éltél, hogy egy csapat fiatalos utcagyerekeknek árusítgattál italokat, és különféle kacatokat adtak cserébe.
- Igen, valószínűleg tolvajok voltak, és összelopkodták, amijük volt. Gondoltam, egy idő után pénzzé tudom tenni a feketén szerzett holmikat. Nagy nehezen sikerült is, de az életemnek ez a szakasza már régen mögöttem van.
- Viszont emlékszel-e arra a bulira, amikor kértem, hogy nálad aludhassak, mert nem akar-tam, hogy a szüleim észrevegyék rajtam, hogy erősen a fejembe szállt az italgőz?
- Persze, Zolókám, elég emlékezetes este volt.
- Tudod, én nagyon örülök, hogy most egymásba botlottunk, mert alig van normális embe-ri kapcsolatom, és nem mindegy rátalálni egy régi barátra. Valamit mégis el kell mondanom, mert szeretnék veled őszinte lenni. Azon az estén te kimentél a fürdőszobába, és én addig kuta-kodtam a gyerekektől összeszedett kacatjaid között. Tényleg összevissza egymásra dobálva, szinte számon tarthatatlanul heverték az egyik fiókodban, én pedig nagyon le voltam égve, és kivettem közülük egy láncon függő amulett-félét, amin láttam, hogy valódi ezüst, és antik tárgy lehet. Nem akartam feketepiacon vagy kóbor árusoknál eladni, mert kíváncsi voltam az igazi értékére, ezért egy hivatalos antikkereskedésbe vittem, ahol viszont szerepelt a keresett tárgyak listáján. Rendőrt hívtak hozzám, bevittek, és kiderült, hogy a nyakék egy betörés során tűnt el. Mivel elloptam tőled, és a barátom voltál, nem akartalak bemártani, így viszont kapcsolatba hozták a betöréssel, amelyen egyébként valami testi sértés és súlyos garázdaság is történt, ezért kaptam ennyi büntetést. Ezt el kellett mondanom neked.
- Rendben, Zoló barátom, akkor nekem is el kell mondanom valamit. Utólag láttam, hogy kivitted az ezüst nyakláncot a fiókomból, sőt, azt is sejtettem, hogy amiatt kerültél bajba. Én is azért nem avatkoztam az ügyedbe, mert elloptad tőlem, és én sem tudtam, hogy a kölykök hon-nan szerezték. Azt ugyan nem sejtettem, hogy számodra börtön lesz a vége, de ha tudtam volna, szerintem akkor is kimaradtam volna belőle. Úgyhogy most képpen vagyunk egymással.

1. Mi az az erkölcsi határ, amíg kiállsz egy barátodért, aki egyértelműen hibát követ vagy kö-vetett el? Megkockáztatod-e, hogy te is bajba kerülj miatta?

2. Folytatható-e egy barátság, ha becsületben megbukunk egymás előtt? Húsz év vagy akár kevesebb is elévültté tud-e tenni egy ilyen ügyet? Csak megbocsájtásról van-e ilyenkor szó, vagy valami többről is?
3. Ha a két férfi közül bárkivel közelebbi, bizalmi viszonyban állnál, mit javasolnál az egyiknek, és mit a másiknak a barátságuk folytatásával kapcsolatban?

21. Hivatás

Meglepetésként érkezik a hír a nyári szünet programjainak megszervezése során, hogy az osztály volt német tanára Ausztriában, egy kolostorban dolgozik, az apátsági könyvtár és kiállítás idegenvezetőjeként, ahol az ifjúsági vendégházban viszonylag olcsón el tudja szállásolni a volt diákjait. Vannak, akik azért nem mennek, mert úgy érzik, egy kolostori szálláson nem tudják igazán kitombolni magukat. A fél osztály viszont nagy kalandnak tartja ezt az utazást, az utolsó évük előtti nyáron.

A szállás valóban nagyon kulturált és kényelmes, csak esténként viszonylag korán illik hazaérkezniük, de azért belefér egy kis szórakozás a közeli kisvárosban, többnyire valamennyien nagykorúak már. Ádám és Viola az egyik összetartozó páros köztük, akik, amikor nincs más program, nagyokat sétálnak a környékbeli erdei turistautakon. A harmadik naptól viszont Ádám már nem tart a csapattal esténként, arra hivatkozva, hogy részt akar venni a szerzetesek közös esti kórusimáján, amíg ők ezt a szentélyben végzik, a fiú a padban ül. Nem ért minden szót, de megragadja őt a légkör. Violát ez persze nagyon bántja, esténként társtalanul kullog a többiek között, sőt, Ádám egyre tartózkodóbbá is válik vele szemben. Az ötödik napon pedig bejelenti, hogy a hétvégén nem megy haza, jelentkezik ide szerzetesnek, ezt mindennél jobban szeretné, a tanulmányait is itt fejezi be. Ettől persze mindenki megrökönyödik, de olyan erős az elhatározása, hogy üzenetben a szüleinek is megírja. Kérésére a volt némettanár megszervez egy találkozást az újoncokat nevelő szerzetessel, aki határozottan azt válaszolja, hogy ebben ilyen rövid idő alatt nem lehet dönteni, Ádám menjen haza, fejezze be a gimnáziumot, közben tarthatják a kapcsolatot, és bármikor vendégül látják, amikor kimegy hozzájuk. Ha pedig az elhatározása megfelelően megérett, és nem Magyarországon akar belépni a rendbe, akkor elkezdheti majdnáluk a próbaidőt.

A diákok hazajönnek, Ádámra pedig zúdulni kezd a lebeszélő érvek lavinája. A szülők próbálják megértetni vele, hogy nem azért nevelték fel, nem azért dolgoztak a szerény örökségért, hogy a fiuk szerzetesként mindent maga mögött hagyjon, különben is egyetlen gyerek és ők unokákat szeretnének. A rokonok, a haveri kör, és a legkevésbé illetékes ismerősök is a szokásos, olykor ízléstelenségbe hajló, kispolgári érvekkel ostromolják. A fiú végül mindenkit megkér, hogy csak azok adjanak neki tanácsot, akiktől ezt kifejezetten kéri. Felkeresi a vendéglátó szerzetesrend itthoni apátságát is, de jobban szeretne Ausztriában bevonulni, hogy a lebeszélő jóakarók minél távolabb legyenek tőle, különben is ott, az a légkör ragadta meg.

Ettől függetlenül éli tovább a diákok társasági életét, már csak ezen belül találkozgat Violával, aki egy alkalommal tíz-tizenkét társuk előtt bejelenti, hogy állapotos. Csak Ádám lehet az apa, mert tudomása szerint mindkettőjüknek csak egymással és egyetlen, megfontolatlan alkalommal volt testi kapcsolata két hónappal ezelőtt, amikor nem is nagyon törődtek a lehetséges következményekkel. Senki sem akadályozhatja meg, hogy világra hozza a gyermekét, inkább elhalasztja a tanulmányait is. Ádámnak pedig valamilyen módon vállalnia kell az apaságot. A hír persze futótűzként terjed. A fiú nem érti, hogy ezt miért kellett mások előtt bejelenteni, a lány hogy nem vette észre már korábban az állítólag erre utaló jeleket, és úgy gondolja, hogy a befejező tanév elég lesz a helyzet egyértelmű tisztázására. Mindenesetre kegyetlen lelki örvények gyűrűznek körötte, Violától pedig teljesen elzárkózik, sőt, határozottan megkéri, hogy csak hivatalos értesítések formájában forduljon hozzá mindabban, ami őt is érinti, és számíton rá, hogy következetes lesz a lánnyal szemben.

1. Ha egy fiatal fejében megfordul valami komolyabb, megalapozott elköteleződés, például a szerzetesség, miért gondolják sokan, hogy jobban tudják nála, mi teszi őt boldoggá?
2. A szerelem elhamarkodott lépései csak abban okozhatnak bonyodalmat, ha két fiatal egyáltalán nem, vagy rosszul, hiányosan védekezik a gyermekáldás ellen?

3. Felkeres téged Ádám, mint bizalmas barátját, és iránymutatást vár tőled, majd egy nap múlva ugyanígy Viola is meglátogat. Melyiküknek mit mondanál, ha igazán tapintatos és őszinte is szeretnél lenni velük?

22. Kitérő

Egy félig még falusias, kertvárosi környezetben él egy háromgyermekes család. A két nagyobb testvérnek, Attilának és Péternek egy húga van. A fiúk, a hagyományosan vallásos család szokásait lassanként elhagyták, a szokásos lemez szerint: unalmasak a misék, a plébános idős, a templomba járó emberek képmutatók, és a többi önfelmentő hivatkozás dőlt belőlük, míg végül Attila tizennyolc, Péter tizenöt évesen teljesen kikopott mindenből, ami a gyerekkoruk legnagyobb ünnepeit jelentette.

Peti egy ideje észrevehetően furcsává vált. Először csak a szintetikus háztartási hulladékok ellen kezdett el lázadni, aztán különféle, apró, alig észrevehető jeleket rajzolt fel a házuk belsejének falára, majd a gimnáziumból is érkeztek tanári jelzések a gyerek különösen szétszórt viselkedéséről, összefüggéstelen válaszáiról, kioktató stílusáról. Mindezekről senkivel nem hajlandó érdemben beszélni, de a környezetében egyre nagyobb aggodalmat kelt.

Egy alkalommal rövid időre bekapcsolva hagyja a laptopját, a bátyja belopakodik hozzá, és elképedve látja, hogy Peti egy ezoterikus társaság, a „Tisztítsuk meg a Tejutat” tagjává vált, ahonnan a tejút-guru, akiről semmi személyes vonást nem lehet megtudni, különféle, olykor egészen elképesztő utasításokat oszt a szigorúan csak netes közösségnek. Ezek közt olyan rejtélyesen kódolt parancsok is léteznek, amelyek számon kérhetetlenek, de nagyon rossz sejtéseket szülnek az idősebbik fiúban, sőt a szülőikben is, akikkel megbeszéli a látottakat, de az öccsének nem mernek nyíltan nekirontani a kérdéssel, hogy mibe keveredett.

Ezekben a hetekben egy furcsa alakú csomag érkezik Péter nevére, a szülők pedig habozás nélkül felbontják. A neten megrendelt küldemény egy irgalmatlanul drága dzsungeltúlélőkés, olyan adottságokkal, amelyekről elképzelhetetlen, hogy egy tizenöt éves fiúnak milyen célra kellhetnek. A családban egyre nő az aggodalom.

Attila ezután legbizalmasabb barátjával, a szerinte nagyon józan és tájékozott Robival beszél meg az öccsére vonatkozó kétségeit, melyekre a másik fiatal kettős választ ad. Az első, hogy több helyről hallott már ő is kamaszokat manipuláló, és bajba sodró netes hálózatokról, melyek között a többség ügyesen ártalmatlannak álcázza magát, de körülírt, kódolt utasításokat oszt, valamiféle rendbontó hatalmat gyakorolva főként a könnyen befolyásolható korosztály felett. Ugyanakkor, mivel Attilán keresztül ő is viszonylag jóban van Petivel, számára is feltűnő, hogy a fiú az utóbbi időben olyan helyeken jelent meg váratlanul, ahol ugyan semmi dolga nem lehetett, de Robi ott volt és észrevette. Mintha barátjának öccse egészen rejtelmesen követné őt. Erről eddig vonakodott szólni, de Attila beszámolója után a jelenség meglehetősen beleillik a képbe.

1. Milyen biztos pontok lehetnek egy fiatal életében, amelyek megóvják a kiszámíthatatlan következményekkel járó manipulálástól? Tudsz-e esetleg más jellegű, de hasonló esetekről?
2. Felnőtté érve biztos, hogy még mindig az érdekességet, a „showtime”-jellegget kell-e keresned a vallásban? Hogyan juthatsz el oda, hogy a magad számára fedezd fel az igazi keresztény tartalmat, minden mellékes vonástól függetlenül?
3. Robi helyében mit javasolnál a barátodnak, Attilának?

23. Szakítás

Intenzív angol nyelvtanfolyamon kerül Miklós, az éppen érettségi után szakmát szerző, egyetemi felvételre készülő, huszonegy éves fiú a nála nyolc évvel idősebb, utazásszervezéssel foglalkozó Júlia mellé. A különféle feladatok közben próbálják segíteni egymást, de Miklinek egy alkalmat ki kell hagynia, ezt előre tudja, Júlia pedig felajánlja, hogy bepótolja vele a kimaradó anyagot. Ennek érdekében kétszer is találkoznak a lány bérelt, önálló lakásában, de már az első alkalom után mindketten észreveszik a kölcsönös vonzalmat.

Miklós eddigi életében elég sikertelen volt a lányoknál, Júlia pedig egy csalódáson esett túl éppen a tanfolyam kezdete előtt, úgyhogy mindketten egyfajta kapaszkodót jelentenek egymás számára. A találkozások a pótlás után is folytatódnak, és rövid idő után a kelleténél sokkal jobban elmélyül a kapcsolatuk. Júlia komolyabb megfontolások nélkül vigasztalódik a lelkes és rajongó fiatalemberrel, akire ez a szenvedély az újdonság lehengerlő erejével hat. Az apró virágok, édességek, meglepetések világán a lány ugyan már jóval messzebb jár, most mégis a kedvesség eleven erejét érzi bennük. Miklós valósággal átformálódik, sokkal magabiztosabbá válik, a háttérben pedig a lány formálgatja a személyiségét, megjelenését, stílusát, miközben a szerelemben tágabb teret enged a fiú valamennyi kísérletező kedvének.

A már néhány hónapja tartó kapcsolat persze nem marad titokban, a lányt rég nem nagyon tudják irányítani a szülei, a fiúra viszont otthon naponta záporoznak a néha szemrehányó, máskor elgondolkodtató, lebeszélő érvek, de az érzelmi konokság egyre erősebb benne, s Júliával már a jövőjük tervezgetéséről kezdenek beszélgetni, amiből a kívülállók előtt sem csinálnak különösebben nagy titkot.

A lány mindenképpen a tanulást szorgalmazza a fiú számára, úgyhogy Miklós elkezdi a felvételi előkészítő kurzust. Kezdetben nem tűnik fel, de később szinte kísértetiessé válik a helyzet hasonlósága: ugyanúgy egy lány mellé kerül a tanfolyamon, mint ahogy hajdan Júliával megismerkedett, őt Andreának hívják, és két évvel fiatalabb nála. Miklósnak csalódást jelentő, diákkori emlékei jutnak eszébe róla, az ilyesféle diáklányok nevelték ki és háritották el, ha valamelyikhez ügyetlenül közeledett. Andreában megragadja őt valami, amit a költők talán hamvasságnak, ártatlanságnak hívnak, a lány enyhén naiv és még kissé gyerekesen életvidám. A nőiessége pedig tele van egészen eredeti vonásokkal.

A két megismerkedési folyamat hasonlósága pedig abban különbözik, hogy most a fiatalabb lány kénytelen egyszer-kétszer hiányozni, és megkérni Miklóst, hogy segítsen neki pótolni a kimaradt anyagot. Júlia nem tud a találkozásairól, a kapcsolatuk lényegesen méltóságteljebb, mint az idősebb lánnyal, Andreához sokkal tapintatosabban kell közeledni, de ebben a fiú lényegesen nagyobb vonzást érez. Végül találkozik Júliával, mindent megköszön neki, és bejelenti, hogy megtalálta az igazi szerelmet egy másik lányban, de maga az elevenebb érzés olyan számára, mint egy igazi felfedezés, amely Júliával kapcsolatban inkább csak szenvedély volt.

Júlia a fiú szemére veti a rá pazarolt időt, szeretetet, illúziókat, azt az érdemét, hogy ő csinált igazi férfit Miklósból, és ezzel sikerült felszednie egy fiatalabb lányt, ami az ő szemében aljasság. Ezzel a szakítási monológgal viszont Miklós számára még visszataszítóbbá válik az idősebb lány, s hirtelen úgy érzi, hogy visszaélt az ő kezdeti éretlenségével. A kapcsolat némi utórezgéssel, huzavonával lezárul ugyan, de úgy, hogy mind a kettőjükben kemény túske marad utána.

1. Helyesnek találod-e, ha egy párkapcsolatban a lány javára ekkora a korkülönbség, különösen akkor, ha a fiúnak ez az első szerelem?
2. Minden körülmény során kell-e ragaszkodnia egy lánynak a női méltósághoz, még egy szenvedélyes kapcsolatban is? Akkor is, ha ez korlátozó tényező a szenvedély lehetőségeinek teljes kiélésében?

3. Hogyan húznád ki a tüskét mindkettőjükből, egyáltalán fontosnak tartod-e ezt? Nem inkább afelé húzol-e, hogy mindketten megérdemlik egy eleve félresikerült kapcsolat nyomasztó emlékét?

24. Rák

Kíméletesen hívja be a családot a kisvárosi kórház onkológus főorvosa saját szobájába, ahol közli, hogy minden leletet gondosan egybevetve kétségtelenné vált: Gábor tizennyolc évesen rákos, méghozzá erősen előrehaladott állapotban van, mert eddig a fiú nem vette komolyan a rosszulléteit. Ő is, a szülők is megrendülten hallgatják a hírt, amit a főorvos azzal old fel, hogy a fővárosba küldi őket egy híresebb specialistaéhoz, de valószínű, hogy ott be kell feküdnie a kórházba. Kéri, hogy számoljanak a legrosszabb lehetőséggel is, de semmiképpen ne adják fel a reményt, hogy Gábor élete folyamatosan hosszabbítható az egyre újabb gyógymódok révén.

Lesújtott hangulatban, csendesen folyik a hazaút, ahogy megérkeznek, a fiú egy üzenő csoportban közli a barátaival, hogy meg vannak számlálva a napjai. Ők persze próbálják biztatgatni, de a hír szanaszét szivárog, és a gimnáziumban elég nehéz feldolgozni a szánakozó tekineteket, a hirtelen támadt részvétteljes, de ügyetlen kedvességet. A tanárok próbálják józanul megszervezni az osztálytársakkal Gábor tanulmányainak a pótlását, egyértelműen utalva a fiú visszatérésére. Gábor pedig napokon belül mindenkitől elbúcsúzik, jelezve, hogy már biztos a műtét szükségessége, amelynek nem lehet megjósolni a végét, de az is kérdéses, hogy utána hogyan bírja majd a szervezete a megterhelő gyógymódokat.

A pesti kórházba való bevonuláskor a fiút kezelő szakorvos derűs és bizakodó. Elmondja, hogy milyen kezelésekre, műtéti előkészítésre és utógondozásra lehet számítani, és hogy egy ilyen fiatal szervezet amennyire érzékeny, annyira erős is, de ők ott már láttak egészen meglepő felépüléseket is. Annyit kér, hogy Gábort csak a szülei hívhassák telefonon, kapcsolják le a készülékről a netet is, és közvetlen kapcsolatot a barátaival se tartson, mert a stressz a legrosszabb hatás, ami most gátolhatja a gyógyulást. Gábor ezzel kiesik az eseményekből, az orvos még a kórházban elolvasásra váró könyveit is ellenőrzi, hogy valóban gondoskodik a kiegyensúlyozott védelemről.

A műtét nem tart sokáig, az orvos néhány hét terápia után nagyon derűlátóan bocsátja el a fiút, meghagyva, hogy fokozatos terhelés mellett tartson be minden előírást, ami a gyógyulását szolgálhatja, és rendszeresen térjen vissza felülvizsgálatra. Gábor állapota megnyugtató és reménykeltő, a hazautazás pedig a lelki erejét is visszaadja. A szülők ugyan kissé rejtélyesen viselkednek út közben, amikor a fiú rákérdez ennek az okára, azt válaszolják, hogy majd otthon mindent nyugodtan megbeszélnek.

Valóban le is ülnek, és mielőtt Gábor a laptopjához menne, feltárják neki, hogy mire számíton, milyen események történtek, amíg őt kímélni kellett a hírektől. A barátja, Gergő csaknem naponta érdeklődött az állapota felől, éppúgy, mint az osztályfőnöke, sőt, egyszer az igazgató is megkereste a szülőket emiatt. Gergő viszont nem adta tovább az egyre biztatóbb híreket, mert olyan lehangoló megnyilvánulásokkal találkozott. Gábor barátnője, Alíz összeállt egy másik fiúval, a barátnőinek azt mondta, hogy ez a szakítás és váltás már nagyon érett, csak Gábort nem akarta vele megbántani a műtét előtt. Egy fiú felhívta a szülőket és arról érdeklődött, hogy mi a tervük Gábor kitűnő kerékpárjával, mire az édesapa kegyetlenül begurult, és azt válaszolta, hogy a svájci haditengerészet árváinak szánják. Újabb két fiú hatalmas veszekedést rendezett arról, hogy az osztály kinél rendelje meg Gábornak a koszorút, mert az egyiknek az édesanyja, a másiknak a nagybátyja virágárus. Amikor két-három lány megpróbálta leállítani őket, mondván, hogy Gábor még él, ők elég rámenősen azt felelték, hogy ezekkel a fontos kérdésekkel nem lehet az utolsó pillanatig várni.

Gábor először nem tudja, hogy sírjon vagy nevéssen, aztán leül a laptopja elé, és kissé szorongani kezd, hogy ha Gergőt keresi, a barátja mit zúdít még a nyakába, és hogyan fog ő az otthoni másfél hét pihenő után visszatérni ezek közé a „jóságos” osztálytársak közé.

1. Gábor helyében hogyan fogadnád a hírt, ha megtudnád, hogy életveszélyes betegségben szenvedsz? Mit tennél, mit mondanál, ha ugyanezt egy társad vagy barátod mondaná el neked magáról?

2. Hogyan viselkednél, ha nem lennél ugyan különösebben jóban Gáborral, de ebbe az osztályba járnál?
3. Ha most megtudnád, hogy Gábor szinte gyógyultan hazatért, és hamarosan újból köztetek lesz, megkeresnéd-e, és ha igen, mit mondanál neki, ha nem, hogyan fogadnád őt az iskolában?

25. Állásinterjú

Ágoston fél éve rendezkedett be az új szobájába, amelyet nagyon élvez, de egy kis keserűség is társul hozzá. A házuk felújítása és ezzel együtt az ő szobájának bővítése a családnak nagyon komoly hitelfelvétellel járt. Úgy tűnt, hogy mindezt egyenletesen képesek törleszteni, de közben megszűnt az édesanya munkája, amelyet egyébként is magánvállalkozóként, megbízáson alapon végzett. Az asszony keresett volna új állást magának, ám váratlanul elkapta a vírust, és hónapok óta a szövődmények kezelésével küszködik, súlyosan legyengülve. A családapa egy fizetésből nagyon nehezen látja el a beteg feleségét és a három felnövekvő gyereket.

Ágoston a szakközépiskolai érettségi után még egy évet tanult, hogy marketing-szakmát szerezzen. A család, a rokonság úgy segít rajtuk, ahogy csak képes rá, az apa öccse így keresi fel őket egy álláslehetőséggel, amely a fiú szakmájához kötődik, és éppen most hirdették meg a jelentkezést. Az elegáns alapjövedelemhez járulna egy szintén komolyabb kereskedelmi sikeresztalék is.

Ágoston beadja a jelentkezést, kitölti azt a kérdőívet is, amely szolidan érdeklődik tanulmányai, gyakorlata, kommunikációs önismerete felől. Fodrászhoz megy, előkeres egy sportos, de elegáns zakót, a tükör előtt arckifejezéseket, kerek mondatokban adandó válaszokat próbálgat. A szülők a lelkére kötik, hogy legyen nagyon észnél, ügyesen válaszolgasson, ennek az állásnak az elnyerése most létfontosságú lenne a család sorsában.

A visszaértesítésben szereplő időpontban megjelenik az interjú. Várakozás közben látja, hogy a többi, vele nagyjából egy időben érkező fiatal lényegesen talpraesettebb, vagányabb, magabiztosabb, mint ő. Úgy gondolja, hogy egyetlen előnye lehet velük szemben, ez pedig éppen a szerényebb, esetleg nagyobb bizalmat gerjesztő megjelenés és viselkedés. Az interjút egy valamivel harminc felett járó, rutinosnak tűnő férfi vezeti, aki mindjárt össze is tegeződik vele, és a kezébe adja a saját kérdéssorát, mondván, egyszerűbb, ha a jelentkező fiatalok olvasva jobban megértik, hogy a cég mire kíváncsi. Több sablonos kérdés után egy elég mellbevágó sorozathoz érnek, melyben arról van szó, hogy a jelentkező bizonyos reklámanyagok elkészítése során hajlandó-e olyan feladatokban is tevékenységet, esetleg szereplést is vállalni, amelyek a magánéletében ellenkeznének az erkölcsi felfogásával, vagy az ízlésével? Ha ezekben például környezetszennyezés, vetkőzés, közönyös nagyképűség vagy egyéb, törvényes keretek közt elférő erotikus tartalom, meleg- vagy gender-érzékenyítés, káros szenvedélyek népszerűsítése, netalán agresszivitás is található. A férfi ennél a kérdéssornál megjegyzi, hogy egyáltalán nem biztos az ilyesféle feladatok megjelenése, de ha erre vonatkozó megrendelésük érkezik, azt sem utasíthatják vissza, mert akkor leírják magukat a piacról. Az ilyesmikre való hajlandóságot viszont a munkaszerződésben rögzítik, ami így még a próbaidő alatt is számon kérhető.

Ágoston tudja, hogy a mellette várakozó fiatalok ezeket habozás nélkül vállalnák, azzal pedig nem mehet haza, hogy ő mondott valamit, ami miatt nem vették fel, viszont ha belemegy, azt sem mondhatja el, hogy milyen áron vállalta el az állást, mert a szülei is egészen más beállítottságúak. Néhány másodperce van a döntésre, hogy mit válaszoljon.

1. Tudsz-e olyan munkát a saját szakmádban, amely nagyjából mindenben megfelel az elveidnek?
2. Szét lehet-e választani szinte teljesen a magánéleti erkölcsöt és ízlést a munkaköri követelményektől? Ez milyen esetekben lehetséges, és mikor végképp nem?
3. Ha súghatnál Ágostonnak, vagy a helyében lennél, hogyan döntenél?

26. A magyar

A vizsgaidőszak a vége felé közeledik, még egy egyetemi klub-összejövetel van hátra. Főként bölcsészhallgatók beszélnek meg a nyári munkalehetőségeket. Az egyikük, egy történész fiú, Kristóf, különleges feladatra toboroz embereket: a keleti országrészben egy olyan Árpád-kori település maradványaira bukkantak, amelyek az első feltárások szerint is egészen különleges, új adalékokkal szolgálhatnak a magyar történelem kezdeti korszakáról. Nyilván lesz nehezebb munka is az ásatásokon, ásás, lapátolás, földmozgatás, de ezeket is csak értelmesebb, érdeklődőbb és óvatosabb fiatalokra bízják, egészen elfogadható fizetésért, szállásért és napi egy főétkezésért.

Az egyik lány, Edit elmondja, hogy neki már szereztek egy angliai, szállodai állást, hasonló feltételekkel, de nagyjából a másfélszerese fizetésért. Megérti, hogy egy hazai ásatás sokféle szakmai, tanulmányi előnyt jelenthet, de az ő munkája során szerzett nemzetközi kapcsolatok szélesebb kitekintésre adnak alkalmat. Kristóf és még egy páran felvetik: a pénznél és az ismeretségeknél jóval fontosabb, hogy a magyarságuk számára értéket teremtenek, amely rájuk is visszahat, ők is erősödnek a nemzeti érzésben, önazonosságban. Edit válasza, hogy ez már többnyire a múlté, a világ egyre inkább egységesedik, ő fontosabbnak tartja, hogy ehhez alkalmazkodjon, nem is biztos, hogy kint elárulja a vele dolgozó fiataloknak a magyar mivoltát, nehogy előítéleteik legyenek, bár a munkaadói tudják, hogy honnan jelentkezett. A többi fiatal kissé szörnyűködve néz a lánynak, ők beadják a jelentkezésüket az ásatásra.

Elég gyorsan elszalad a nyár, már túl vannak a munkán, a nyaralásokon is, a kora őszi napokban elkezdődik a gyülekezés az egyetemen. Mindenkihez eljut az első klub-összejövetel időpontja, a barátok igyekeznek szabaddá tenni magukat. Körbeadják egymásnak a szót: ki hogyan töltötte a nyarat, így kerül sor a munkákról szóló beszámolókra is. Akik az ásatásokon dolgoztak, tele vannak élményekkel, felfedezésekkel, sok kedélyes történet, kaland pattan ki a beszámolójukból, és elégedettek a jövedelmükkel. Érződik rajtuk, hogy az új felfedezésekre a közös történelmünk miatt is büszkék.

Edit kissé kókadtan ül, és amint sor kerül rá, elmondja, hogy a nyár nagy része a család Balaton-felvidéki nyaralójában telt, rengeteget olvasott, de az utazásairól pénz hiányában le kellett mondania, meg nem is sok kedve maradt hozzájuk. Az angliai, öt hétre tervezett munkából csak másfél hét sikerült, mert bár ő valóban hallgatott arról, hogy Magyarországról érkezett, a főnökei tudták, és naponta a leginkább megalázó és alantas munkákat bízták rá, titkot sem csinálva belőle, hogy azért, mert ő a magyar lány. Két nap sírás után összepakolt, elkérte az addigi bérét, ami nagyjából az útiköltségre volt elég, és hazajött. Persze a románokkal, lengyelekkel hasonlóan bántak, azok sem bírták sokáig. A lehangoló beszámoló alatt kiderült, hogy bár ő maga simán letagadta volna a hazáját, a munkaadói számon tartották, és rendkívül nagyképpően álltak hozzá.

1. Hogyan viszonyulsz a magyarságodhoz, mit teszel rendszeresen a nemzeti tudatod erősítéséért, egyáltalán fontosnak tartod-e, hogy erre külön figyelmet fordíts?
2. Érzed-e valamiben, hogy ez a mai fiatalok életében konkrét hiányt, az pedig hátrányt jelent? Próbálj erre konkrét példákat mondani!
3. Akkor is fontosnak tartod-e a történelmi érdeklődést, ha nem tartozik a választott szakmádhoz?

27. Kézkérés

- Ez itt a hosszú park végén a szökőkút, ahol megismerkedtünk.

- Nem felejttem el, ősz volt, egy muslinca röpülhetett a szemembe, nagyon megijedtem, hogy megsérül, és rendes fiúnak néztél ki, megkértelek, hogy egy papírzsebkendő sarkával segíts nekem kipiszkálni. Emlékszem a gyengédségedre, ahogy megmutattad az apró bogarat, amikor már megszabadultam tőle, és ahogy együtt folytattuk a sétát visszafelé. Te tanulni jöttél ki, én pedig egy szakítást próbáltam feldolgozni.

Árpi és Mónika ott állnak megismerkedésük helyén, ami nagyjából másfél éve történt, két kedves, és eddig a kapcsolatukban a lány által megszabott határokat tiszteletben tartó fiatal szerény ünnepélyességgel éli át ezeket a perceket. Majd a fiú egy gyűrűsdobozt húz elő a zakója zsebéből, és a következő mozdulatával mintha térdre akarna ereszkedni. A lány ezt észreveszi, a dobozra teszi a kezét, Árpi szemébe néz, az alsó szemhéján meg megcsillan az első könny, és kissé fájdalmasan megszólal:

- Ne tedd! Ne mondd ki, hogy ne kelljen nemet mondanom!

- De hát azt hittem... én annyira készültem erre, a bokrok mögé rejtettem délután egy csokor virágot... mi a baj?

- A virágot keresd csak elő, elfogadom, meg is csókolhatsz, és nem végleg utasítalak vissza, de hazugság lenne most elfogadnom a kézkérést és a gyűrűt. Sétáljunk végig a parkon, és elmondom, hogy miért halasztanám el ezt a tényleg gyönyörű alkalmat.

- Valld be nyugodtan, hogy nem szeretsz, vagy valaki más fontosabbá vált nálam!

- Téged szeretlek, csak éppen az összetartozásunknál is jobban. Ez az oka, hogy most inkább beszélgetnék - zárja le a kínos párbeszéd első fejezetét Mónika, aki percekkel ezelőtt majdnem menyasszony lett. A csók ugyan elmarad, a valóban gyönyörű csokor viszont előkerül, ezzel sétálnak tovább.

- Szóval ott kezdem, hogy két komolyabb, és több komolytalan párkapcsolatom volt előtted.

- Korábban azt mondtad, hogy előttem még senkivel...

- Valóban, nevezzük nevén: még szűz vagyok, de csak kínomban. Mindehhez szörnyű emlékek kötődnek. Kislány koromban kezdődött az életem tragédiája. Óvodásként egy csoportba jártam egy kezelhetetlenül vad kisfiúval. Egy alkalommal az udvaron felmásztam az egyik mászóka tetejére, de neki útjában voltam, és olyan szerencsétlenül lökött le, hogy egy pad sarkára estem, súlyosan megsérültem, elveszítettem az eszméletemet is, az életemért küzdöttek a kórházban, sikerrel, de maradt egy feltűnő testi hibám. A kisfiút mindenféle kezelésekre rendelték, aztán nem tudom, mi lett vele. Amikor az első komoly kapcsolatom odáig jutott, hogy a barátom levette rólam a ruháim egy részét, és meglátta, hogy nézek ki, egészen elképedt, és közölte, hogy öltözzünk fel és ne keressem többet. A második alkalommal is valami hasonló történt, nem akarom ragozni, azt hittem, hogy az a fiú sokkal jobban szeret, ezért túl tudja tenni magát ezen, de nem így volt. Úgyhogy mielőtt megkérné a kezemet, egyszer meg kell neked mutatnom a sérülésem helyét, ami persze kissé szemérmetlen és könyörtelen lépés, de többször nem szeretnék így járni, és téged sem akarlak ilyen helyzetbe hozni.

Árpi némán, kissé lefagyva hallgatja végig a történetet, kísértálnak a parkból, belép egy papírzsebkendőbe, majd egy elegáns, levélpapíros borítékkal jön ki, kéri, hogy keressenek egy nyugodt padot, a lány adjon neki három percet, aztán most búcsúzzanak el, Mónika vigye magával a lezárt levelet, és csak otthon bontsa fel.

Hazaérve Móni két sort talál benne: „Életem! A beszámolóid kétszeresen is megrázott. Te beavattál a titkodba, most én következem: én voltam az az egykori kisfiú, aki ilyen bajt okozott neked. Nem érdekel, hogy emiatt most hogy néz ki a tested, ha ezen túl tudod tenni magad, újra megkérdezem: hozzám jönnél-e feleségül? Ha ezt megfontoltad, és igent mondasz, akár éjszaka is felhívhatsz”.

1. Mi tesz annyira igazivá egy szerelmet, hogy túl tudhat lépni akár olyan testi fogyatékoságokon vagy hiányosságokon is, amelyek éppen a testi vonzalmat érintik?
2. El tudod-e képzelni, hogy olyan valakit szeress meg a párodként, esetleg jövőendő házastársadként, aki korábban egy életre szóló bajt, hátrányt okozott neked?
3. Mit tanácsolnál most Mónikának, ha felhívna telefonon?

28. Tanárok

Egészen fiatal értelmiségi társaság foglal szállást egy vízparti kempingben. Sátorozás, vidám beszélgetések nyársalás, játékok a tó vizében, igazi, nyári együttlét. Egyikük azonban észrevesz egy hatvan év körüli hölgyet, kíséri a tekintetével és felfedezi, hogy a férjével az egyik kényelmesebb faházban laknak. Alig várja a pillanatot, hogy valahol egyedül találja, és megszólíthatja, mire adódik egy lehetőség: a férje előbb hagyja ott a szabadtéri, éttermi asztalt, a hölgy még kávézik egy ideig.

- Kezét csókolom, Klári néni, nem tudom, meg tetszik-e ismerni, Téglás Elek vagyok.
- Ülj le, fiam, ha akarsz, gondolom, már nincs téled félnivalóm – válaszol egykedvűen az asszony.

- Igen – folytatja a fiatalember – valóban lázadó és vad kamasz voltam, hatalmas volt a szám és az öntudatom, és ezért is örültem, hogy megpillantottam a tanárnőt, mert már régen terveztem, hogy bocsánatot kérjek mindenért.

- És ehhez egy szálláshelyen kell nyaralnunk?
- Nem, igazából felkerestem volna Klári nénit, de így természetesebb a találkozásunk. Egy éve diplomáztam, én is magyartanár vagyok, egy szakközépiskolában dolgozom, és tudom, hogy ez nem elégtétel, de úgy látom, a saját diákjaimtól kamatostól fogok visszakapni mindent, amivel próbára tettem a volt tanárait.

- Mitől törtél be így, Elek fiam, az egyetemről?
- Csak részben, Klári néni, csak részben, inkább a tanítás nevelt egy kis alázatra. Tudom, hogy én is szörnyű kamasz voltam, de igénytelen soha. Most viszont ezzel küszködöm a fiataloknál.

- Valóban roppant tehetséges és érdeklődő, ezzel együtt végtelenül nagyképű fiú voltál. Nehéz volt féken tartani.

- Tudom, de azért Klári néni megpróbálta. Az utolsó, érettségi előtti dolgozatom szerintem a legjobbra sikerült négy év alatt, és mégis hármast tetszett adni rá. Gondolom, ez is egyfajta visszavágó volt az addigi bosszantásokért, de ne tessék félreérteni, nem őrzök semmilyen neheztelést, annál jobban szerettem volna bizonyítani az érettségim.

- Emlékszem arra a dolgozatra. Egy kortárs novellát kellett elemeznetek, mindenki kihozta belőle, amit tudott, te viszont lelepleztél benne az összes képzavart és szerkesztési aránytalanságot, majd kifejtetted, hogy az író teljesen tehetségtelen, csak a származása, és a politikai beállítottsága szerinti klikkek tették őt híressé. Akkoriban a tanár kollégák kapkodtak a dolgozataid után, olyan kitűnőek voltak, nem tehettem mást, mint hogy ezt leértékeltem, nehogy érdeklődjenek felőle, mert ezért az okfejtésért eltilthattak volna az érettségitől is.

- Tehát Klári néni ezt is az érdekemben tette?
- Soha nem tettem semmit egyetlen diák érdeke ellen sem. Amikor a szokásos stílusodban reklamáltál, felhívtam rá a figyelmedet, hogy az érettségim már ne magadnak akarj tetszeni, hanem a dolgozatod elbírálóinak, mert az már nem én leszek egy személyben.

- Igen, akkor ezt még nem értettem. Viszont titokban nekem tetszett igazat adni?
- Tény, hogy az illető író – tananyag ide vagy oda – valóban tehetségtelen volt, a híressé válásának okait nem akartam kiértékelni, most sem teszem, de a stílusjegyek kritikáját tökéletesen eltaláltad.

- Klári néni, így még inkább köszönök mindent, remélem, még sokszor összefutunk itt ezekben a napokban.

1. Mennyire számít a gondolkodásodban, értékelésedben, emberismeretedben a másik ember származása? Hol kezdődik a tényleges előítélet?
2. Előfordult-e már, hogy visszatértél egy régebbi tanárodhoz, lelkipásztorodhoz, vagy egyéb jótevődhez, hogy bármiért bocsánatot kérj, és mindent megköszönj? Szerinted ez mennyire elvárható?

3. Hogyan, miben, mennyire mondható ki nyíltan a véleményed úgy is, ha az veszélyes, de például a témához való alapos hozzáértésed révén biztos vagy benne, hogy igazad van, csak éppen az aktuális politikai trendek nem a valóságot támogatják?

29. Felekezetek

Ugyanaz az unalmas, munka utáni délután, Beáta kezdőként dolgozik egy könyvelőirodában, nagyjából negyven perc alatt ér haza egy átszállással a város egy távolabbi részéből. A buszvégállomáshoz közeledve egy középkorú, öltönyös úr és egy fiatalabb nő szólítja meg. Nagyon barátságosak, de elég rámenősek, arról kérdezzetnek, hogy hallott-e már valamit Jézus Krisztusról, ha igen, hol? Megértő szánakozással néznek rá, amikor elmondja, hogy eredetileg katolikus vallású, csak már elmaradozott a templomtól és ilyesféléktől, nem is nagyon igényli mindezt, mire a páros ráveszi, hogy látogasson el az ő közösségükbe.

Egy idő után Bea szülei nem titkolt aggodalommal veszik észre, hogy a lány egy számukra meglehetősen idegen mentalitású felekezetbe járogat, de hiába próbálnak érvelni ez ellen, a lány könnyedén visszavág, hogy ők sem koptatják el különösebben a templom padjait, akkor miért ellenzik, hogy Bea közösségre és érdekesebb vallásra talált? A szülők a szinte naponta templomba járó nagymamára hivatkoznak, akit Bea rajongva szeret, de a lány a lelkükre köti, hogy el ne mondják szegény, végtelenül aranyos, de koránál fogva vallásilag is elmaradott nagymamájának, hogy ő már egy új, a mai kornak megfelelőbb vallást követ, mert ha ezzel elment alakul ki köztük, akkor ő elköltözik otthonról.

A szülők ebben a kijelentésben megérik az igazi veszélyt, lányuk frissen megtalált felekezete már lakhatást is ajánlott fel neki, jobb, ha óvatosak vele, mert teljesen elszakadhat tőlük. Amúgy is sok furcsa vonást vesznek észre Beátán, a szabadidős programjaiban, a pénzügyei intézésében, a kapcsolatai alakulásában. Ezért próbálkoznak meg azzal, hogy a lányuk egyik régi barátnőjét keresik fel, akit bíztatnak a közös szórakozások szervezésére, feltárva a Bea életében megjelent csapdát.

Ez a terv sikeresnek is bizonyul, néhány alkalom után egy szerelemmel végződik, ami viszont valamelyest megnyugtatta a szülőket. Bea be is mutatja nekik az új barátját, Tomit, sőt, ő maga is elmegy a fiú családjához egy vacsorára. Nem tud róla, hogy új vallásának vezetői is számon tartják mindezt, és utánamennek, kisebb botrányt szítva a fiú családja előtt, követelve, hogy azonnal hagyja el azt a házat és térjen haza, szakítson a fiúval, és a saját vallásából keresen magának vőlegényt. Bea iszonyúan bedühödik rájuk, és elzavarja őket. Tomi szülei nagyon tapintatosan kezdik faggatni arról, hogy miért volt szükség erre a felekezetre, ha egyszer eredetileg katolikus volt?

- A családban senki sem veszi már komolyan ezt az ódivatú vallást, esetleg a mamikám, aki viszont már nem ebben a világban él.

- A nagymamád önállóan látja el magát, sőt, amikor benneteket megvendégel, akkor titeket is? – faggatja a lányt Tomi anyja.

- Igen, néha segítünk neki ezt-azt, de egyelőre teljesen önálló, és mindig nagyon változatos ételekkel vár bennünket.

- Te már képes lennél teljesen gondoskodni magadról, ha hirtelen egyedül kellene élned? Sőt, el tudnál készíteni egy vasárnapi ebédet, ha meghívnád a családodat? – kérdezi őt tovább az asszony.

- Hát nem tudom. Eleinte biztos, hogy nehéz lenne az önállóság, de aztán csak belerázódna valahogy. Az egész családot hiánytalanul nem valószínű, hogy el tudnám látni.

- Akkor úgy tűnik, hogy a nagymamád nálad mégiscsak erősebben áll két lábbal ezen a földön. Meg persze úgy gondolom, hogy az ő vallási élete nagyon sok nehézségen átsegítette, amiben a ti korosztályotoknak még közel sem volt része. Miért becsülöd le ezt?

- Mert egyszerűen unalmas. Ez a másik vallás meg jóval érdekesebb.

- Miért? Mert a szórakoztatóipar marketingfogásaival dolgozik, és semmi önkezdemenyest nem vár el tőled, de nem is tud igazi mélységekkel megajándékozni? Szemben azzal a nagymamával, aki reggelenként felkel, elkészül, hogy misére menjen és komoly lelki erőfeszítéseket tesz, hogy elmélyüljön abban, amilyen lehetőségeket ez rejt magában? Aztán ugyanez-

zel a készséggel ellátja magát, ki tudja, kiken segít még, és terített asztallal, tisztasággal, otthonossággal és kedvességgel vár titeket.

- Gondolom, vallásos tetszik lenni – kérdezi Bea kissé habozva ezután a lehangolóan logikus gondolatmenet után.

- Figyelj! Ne az én lelkemben kutakodj, sokkal inkább a magadéban, hogy hogyan kerültél ilyen helyzetbe.

1. Hogy látod, hol sodródnak ki a fiatalok a történelmi kereszténységből és miért? Miben mutatkoznak meg az életükben az ebből fakadó hiányosságok?
2. Volt-e már dolgod különféle magántalálmányszerű felekezetekkel, és milyen hatást tettek rád, esetleg valamelyik társadon keresztül, aki közéjük tartozott?
3. Mit nevezel vallási fanatizmusnak? Milyen ismertetőjelei vannak? Mi van a fiataloknak a tényleges vallásosság helyett, ami hosszú távon valódi kapaszkodó?

30. Házasság

Először tizenkét éves korukban került szóba, hogy egyszer majd össze kellene házasodniuk, négy-öt gyermeket kellene együtt felnevelniük, mert őket Isten is egymásnak teremtette. Később persze elkalandoztak a mások iránti vonzódás felé is, de kisebb-nagyobb kitérők után Nóri és Imre mindig egymás mellett kötöttek ki. Húszévesen már mindkettőjüknek érettségije és szakmája volt, Nóri a szomszéd faluban letelepedett cégnél dolgozott, Imi pedig a közeli kisvárosban egy vállalkozónál.

Minden lakodalom alkalmával, amikor látták végigvonulni a násznépet a főutcán a templom felé, egymásra néztek azzal a reménnyel, hogy talán ők lesznek a következők. Végül ki is tüzték az esküvő időpontját, Nóri szülei felépítettek a házukhoz egy külön bejáratú lakrészt, ahol a fiatalok elkezdhetik majd a közös életüket. Három hónap lehetett hátra az esküvőig, amikor Imre elkezdett hosszabban kimaradozni munka után, Nórinak pedig lelkesedve mesélte, hogy megismerkedett egy fiatal, értelmiségi csoporttal, akik befogadták maguk közé, és teljesen modern, felvilágosult elveket vallanak.

Ezután a házasságról, családról szóló beszélgetéseik során a fiú ragaszkodni kezdett ahhoz, hogy kölcsönösen ismerjék el a nyitott házasság fontosságát, amiből állandóan újraéledhet a kapcsolatuk. A gyerekeik nem szólíthatják őket apának és anyának, hiszen van nevük, és ők sem adnak sem fiú, sem lány nevet egyiküknek sem, mert ezzel belekényszerítenék őket a férfi és női szerepbe, úgyhogy kicsinyekként semleges neveket kapnak, ilyeneket, mint Kökény, Alkony vagy Mező. Nóri elképedve hallgatta Imre új, határozott elképzeléseit. Amikor viszont az esküvőre készülve a plébánosnak is elmagyarázta, hogy lehetőleg a szertartásban ne használja a vőlegény és a menyasszony szavakat, és ne kelljen kimondaniuk, hogy „feleségül veszek”, vagy „feleségül megyek hozzád”, hanem csak hogy „házastársamul fogadlak”, akkor a határozott stílusú, középkorú pap felvetette, hogy döntsenek a templom és az elmeógyógyintézet között, mert a kettő bizony alapvetően különbözik egymástól.

Nóri szörnyen érezte magát a beszélgetés után, s amint a fiú szinte néma csendben kísérté haza, a kapujukban visszaadta a gyűrűt, mondván, őt csak a józan ész jegyében veheti feleségül. A lány elmondta otthon a történeteket, édesanyja kiborult, hogy a jegyesség megszakítása mekkora botrányjal jár majd a faluban, már jó néhány meghívót szétosztottak, megszervezték a lakodalom teendőit is, megrendelték a kacsákat, ebből nem lehet visszalépni. Édesapja viszont úgy vélekedett, hogy inkább legyen visszalépés, mint válás, ezt a fiút az örülettől csak a határozott választás elé állítás mentheti meg, ha egyáltalán ez fontosabb számára.

Nóri aznap este figyelemelterelésként egy közösségi oldalon klikkelget. A régi ismerősei között bukkan fel a valamikori osztálytársa, aki messzebb járt egyetemre, viszont az oldaláról kiderül, hogy agronómusként visszakerült a faluba. Nóri előveszi a telefonját, és látja, hogy a fiú száma még benne található.

1. Milyennek képzeled el a saját házasságodat, családot – az erőszakos új keletű felfogásokkal szemben? Hol van számodra a liberális örület határa?
2. Milyen szerepet tulajdonítasz a hagyományok megtartásának, mely a jelképek és szokások fontosak számodra például a házasságkötéskor, és miért?
3. Mindkét, a példában szereplő fiatallal jóban vagy. A szakítás estéjén egymás után felhívják. Kinek, mit mondasz?

31. Színész nő

Közeledik az érettségi, teljes a tanulási hajtás, Ancsi megszerezte már a középfokú angol nyelvvizsgát, gazdasági szakra készül továbbtanulni, hetek választják el a felvételi kérelmek leadásától. Az öccse, Anti egy évvel fiatalabb nála, de már ő is komolyan hajt a következő tanév nagy megmérettetésére. Mindketten dühöngve veszik tudomásul, hogy a szomszéd házban reggeltől késő délutánig zajos felújítás folyik, mert új tulajdonos készül beköltözni, sőt, azt is látják, hogy a munkások egészen extrém belsőépítészeti elemeket hordanak be a kapun. Nem értik, mi készülhet itt, amikor megtudják, hogy az új gazda egy egyedülálló színész nő, aki nem feltétlenül a karrierjéből gazdagodott meg, mert a neve elég ismeretlen, sokkal inkább a legutóbbi házasságából lépett ki meglehetősen szerencsésen.

Végre befejeződik a felújítás, az új szomszéd is beköltözik, és az egyik délután, amint a kertjében locsol, a kerítésen át megismerkedik Ancsival. Áthívja őt teázni, a lány pedig órákat tölt Hédinél, a hatvan körüli, új barátnőjénél, akivel máris összetegeződnek. Ez a teázgatás aztán heti több alkalommal is megismétlődik, a család pedig kissé elképedve látja, hogy a lány milyen gyors átalakuláson megy keresztül. A frizurája egészen különös lett, a viselkedése színházias, az öltözködése kihívó, és amikor azt hiszi, hogy nem látják, a tükör előtt egészen kitekert pózokat vesz fel, grimaszol és magában beszél. Végül közli, hogy megváltoztatja a felvételi szándékát, és színész nő lesz.

A szülőknek nem tagadottan a bögyében van az új szomszéd, egyrészt alapvetően ellenzenves, de a lányuk bolondítása különösen is felingerli őket. Amikor Ancsit faggatják, hogy mitől olyan nagy színész nő a nagymama korú barátnője, a lány patetikusan meséli el, hogy hányféle színházban, milyen szerepekben rajongott érte a közönség. Az irodalomban jártas szülők a felsorolt neveket mind sokadik mellékszereplőként ismerik, a nevesincs, kortárs színdarabokat egyelőre művészeti kísérletnek tartják, az említett színhelyek pedig főként fővárosi és vidéki pincészházak színpadjai. A helyzetet súlyosbítja, hogy ugyan Ancsi eddig soha nem mutatott tehetséget új irányultsága terén, az öccse, Anti, aki pedig fizikusnak készül, annál inkább, egyre élethűbb és szórakoztatóbb paródiákat ad elő a nővére felvett viselkedéséről, amire a lány esetenként kiadós hisztériával reagál.

A szülők kétségbeesett érveléssel próbálják visszatéríteni a lányukat az eredeti elképzeléséhez, de néha már abban is kételkednek, hogy ez még az ő lányuk-e, annyira megváltozott rövid idő alatt. Végül kijelentik, hogy ők ezt a színész nő-pályát nem támogatják, mert megfontolatlanak tartják a hirtelen irányváltást, mire a lány közli, hogy nem baj, Hédi tud neki olyan jövedelmező amatőr szerepeket szerezni, amelyekből fenn tudja tartani magát, sőt, még egy albérletet is képes lesz fizetni. A felvételi kérelmek leadásának utolsó időpontjáig másfél hét van hátra.

1. Megpróbálnád-e meggyőzni Ancsit, hogy féltse jobban az életét, és ha igen, milyen érvekkel?
2. Milyen mértékben engeded, hogy a szüleid akarata érvényesüljön a pályaválasztásodban, annak függvényében, hogy ennek ők biztosítják az anyagi háttérét? Milyen érveid vannak e mellett és ellene?
3. Hogyan válogatod meg a rád komolyabb befolyást gyakorolni tudó, érettebb korú személyeket, ki az, akire szívesen hallgatsz, és milyen alapon?

32. Bosszú

Középisikolások tódulnak ki a gimnázium épületéből, sokan még ácsorognak a kapu előtt egy kis búcsúzkodó beszélgetésre, a többieknek sietősebb a távozás valamelyik irányba. Két tizenhét éves fiú együtt, gyors léptekkel igyekeznek elhagyni a környéket, aztán lassabbra veszik a tempót és belemélyednek a beszélgetésbe. Egyszer csak az egyikük, Zalán, megtorpan, és a barátja lelkére köti:

- Figyelj, Levente! Várj meg itt megint, és semmiképpen ne gyere utánam! Ahogy más-kor...

Levente bólint, és aggódva tekint a barátja után, akivel kisgyerekkoruk óta a legbizalmasabb kapcsolatban állnak. Persze az sem tetszik neki, hogy Zalánnak titkai vannak előtte, amint ezt tudatja is vele, viszont egy ideje elég erőteljes változást is lát a barátján. A tekintete sokszor réveteg, a kosárlabda edzésen teljesen tiszta helyzetekben mellédob, néha szédülés fogja el, meg kell állnia, és többször feltűnően hosszan bajlódik, hogy a kulccsal beletaláljon a zárba, mert remeg a keze. Állítja magáról, hogy teljesen jól van, pedig néha még rémesen sápadt is. Ráadásul az osztályban többször előfordult, hogy a társaik táskájából pénz tűnt el, sőt, Zalán szülei titokban Leventét is megkérdezték, hogy nem látja-e barátjánál a túlzott költségek, mert mintha a fiú otthonról is elemelne néha egy-egy nagyobb összeget.

Most tehát Levente úgy dönt, hogy ígérete ellenére barátja után oson, és azt látja, hogy egy elhagyatott, bozótos területen egy náluk három-négy évvel idősebb fiúval üzletel. Hazafelé Zalánt tudatosan felcsalja magához egy teára, s míg barátja a szobájában várakozik, ő belekutat a másik helyiségben letett táskájába, és három kis fehér porral telt tasakot kivesz belőle. A helyzet egyértelmű. Zalán megissza a teát, és siet hazafelé. Késő délután viszont a szülei telefonálnak Leventének, és kétségbeesve tudatják vele, hogy barátja őrjöng, sír és üvölt, tör-zúz, darabokra szaggatta a táskáját, mert keres valamit, habzik a szája és ilyesfélék. Mivel a szülők is rosszat sejtnek, nem mernek orvost hívni. Levente átrohan hozzájuk, a szülők kezébe adja a fehérporos tasakokat, hogy pillanatnyilag enyhítsék velük fiuk elvonási tüneteit. Zalán ezekkel bezárkózik a szobájába, s mivel órákon át nem ad életjelet, a szülők rátörnek az ajtót, de már nincs eszméleténél. Ekkor valóban mentőt hívnak, késő este viszont közlik velük a kórházban, hogy a fiuk az elvonás hatására túladagolta magát, és már nem tudtak rajta segíteni.

Levente a tragédia ellenére józan marad, és a rendőrséget odavezeti a drogterjesztővel való találkozási helyhez, így azt két nap múlva el is fogják. Mivel saját magán kívül senkit nem fed fel, ő az eljárás egyedüli vádlottja. Zalán apja a felesége és Levente előtt nyíltan kijelenti, hogy ha hagyta meghalni a fiát, akkor az élete már úgysem ér sokat, bármennyi büntetést is kap ez a méreggel kereskedő ember, ha kiszabadul, ő elégtételt vesz rajta Zalán életéért. A per azonban egyre húzódik, több, szinte erre szakosodott, rendkívül ügyes ügyvéd jelenik meg. Ők sorra kihasználják a kiskapukat, hosszú hónapok múltán szinte reménytelenné válik, hogy valaha is ítélet születik. Közben pedig elintézik, hogy a drogterjesztő férfit őrizet mellett gyógykezelésre bocsássák, ahonnan – nyilván jól képzett külső segítséggel – megszökik, és úgy felszívódik, mint a kámfor.

Zalán apja egyszer egyedül van otthon, és áthívja magához Leventét. Elmondja neki, hogy az utóbbi időben türelmetlenné vált a rendőrség tehetetlenségével szemben, ő maga fogott nyomozásba, és kiderítette, hogy hol rejtőzködik a szökevény. Egy olyan elhagyatott helyen, ahol úgy tudná rajta megbosszulni a fiát, hogy semmiféle bizonyítékot nem hagyna, teljesen ésszerűen kidolgozta a tervét. Leventét, aki mégiscsak valamilyen módon résztvevője volt Zalán halálának, akár csak ők, a szülei, mindössze annyi segítségre kéri, hogy amíg végrehajtja a tervét, fedezze őt, és csörrenjen rá, ha valaki valahonnan közeledik. Neki tudnia sem kell arról, hogy mi folyik az elhagyatott házban, csak utána senkinek sem szabad beszélnie róla.

Levente őrlődik. Valóban csak azt látja, hogy barátja halálának számonkérése elsikkad. Ő tényleg nem volt elég bátor addig intézkedni Zalán helyrebillentése érdekében, amíg erre esély lett volna, s bár most nem venne részt közvetlenül a bosszúállásban, mégis valamilyen módon a

közreműködője lenne. Ha viszont ettől visszalép, akkor csak az időhúzás folytatódik, a szülők pedig ebben teljesen felőrlődnek.

1. Van-e erőd a drog valamennyi változatát határozottan kizárni az életedből? Hogyan tudod, vagy próbálsz visszatartani vagy visszatéríteni azokat a társaidat, akik ebben már valamilyen szinten elbuktak?
2. Létezik-e olyan eset, amikor indokolt a bosszú? Tudsz-e erre példákat mondani, vagy ha az előző kérdésre nemmel felelsz, milyen esetek lehetnek, amelyek nagy kísértést jelentenek a megtorlásra?
3. A jelen esetben Levente csak téged avat be a titokba, hogy tanácsot adj neki, mit mondanál és mivel indokolnád meg?

33. Dzsungel

Egy különös szövegű újsághirdetés vonja magára Gábor figyelmét. „Eladó egy olyan különlegesség, ami csak neked lesz, ha megveszed. Hetvenezerért megkapod, csak egy kis hely kell hozzá, meg kalandvágy, és amikor gyönyörködsz benne, a Föld másik sarkán érzed magad egy szempillantás alatt. Csak akkor hívj, ha komoly a szándékod!”.

Valószínűleg sokan felfigyeltek a szövegre, de túl rejtélyes ahhoz, hogy utánanézzenek, miről lehet szó. Ő viszont arra gondol, hogy annyiszor csődöt mondott már a bátorsága huszonegy év alatt, emiatt rengeteg gúny érte, ezért belevág a nagy kalandba, hátha most bizonyíthat. Összeszedi a lassanként gyűjtögetett pénzét és elindul, hogy kizökkentse az életét a megsokszorozott kalandokból.

Az eladó, kissé extrém külsejű, nála talán több mint tíz évvel idősebb fiatalember elkezd a körülírást: „Nagyon ritka fajta, a marása nem mérgező, de fertőző lehet, viszont a szorítása halálos lehet, ha felmérgezik, vagy ha nagyon fél. Amúgy kedves, emberbarát és gyönyörű mintázatú teremtmény”.

Gábor egy sajátos formájú, zárt sporttáskával lép be csendben a lakótelepi lakásukba, kialakítja az ágya alatt a megfelelő fészket új házi kedvencének, egész délután barátkoznak, aztán a vacsoránál közli a szüleivel és az öccsével, hogy ezután zárva tartja majd a szobája ajtaját, mert vett egy gyönyörű óriáskígyót, aminek nem szabad kiszöknie. Most még nem mutathatja meg senkinek, mert fél, hogy az állat megijed, de majd fokozatosan minden családtaggal összebarátkozik. Általános fölhördülés fogadja a hírt, Gábor viszont hajthatatlan, ha azt akarják, hogy folytassa a tanulást, akkor az új barátját is kénytelenek elviselni.

Néhány nap elteltével a fiúnak három nap szakmai gyakorlatra kell mennie vidékre, előtte ellátja a kígyót eséllyel és mindent alaposan előkészít, hogy ne legyen baj, de úgy tűnik, a szobáját elfelejti bezárni. Az első nap este telefont kap az apjától, hogy az ajtót résnyire nyitva találták, a kígyó pedig valószínűleg elrejtőzött a lakásban. Mindenki rettegve összeszedte a legfontosabb holmiját és átköltözött a nagyszülőkhöz, várják haza Gábort, hogy megkeresse az állatot, de már így is elégük van az egész helyzetből. A fiú nem tud elszabadulni, gyözködi a családtagjait, hogy ne féljenek tőle, és eszükbe se jusson állatbefogót hívni, mert az drágább lehet, mint maga a kígyó volt, és ha megtalálja, azonnal elviszi, sőt meg is büntethetik őket az engedély nélküli tartásért.

1. Látsz-e olyan jelenségeket magad körül, amikor valaki önmaga gyengeségét vagy kisebbségi érzését valamilyen extrém pótlékkal próbálja orvosolni? Nincs-e ilyesmi az életedben, ha ennél enyhébb módozatban is?
2. Ha Gábor testvére lennél, mit tanácsolnál most a szüleidnek?
3. Hogyan kell a családtagoknak, főként a már felnőtt korú gyerekeknek alkalmazkodniuk a szüleikhez és testvéreikhez, és a szülőknek a formálódó egyéniségű felnövekvő gyerekekhez, hogy a családi élet valóban azt szolgálja, amiért van: mindenki megfelelően kibontakozhasson egyénisége szerint?

34. Bűnöző

Ebben az évben valamivel enyhébb, naposabb az április, mint máskor, de a napszakonként is váltakozó, eső és derűtség miatt a levegő is párásabb a szokásosnál. A két gimnazista fiú, Marci és Csabi hetente több délutánon is a város-közei erdőben bóklásznak gomba után, a kérdéses példányokat nagy szakértelemmel vizsgálgatják egy szakkönyv alapján. Egy alkalommal már a turistautakról is letérnek, siklót és ritka madarakat is látnak, itt a természet háborítatlan. A két fiú keveset beszél, azt is halkán.

Az egyik pillanatban viszont egyszerre torpannak meg, mert emberi beszédet hallanak. Nem értik, ki járhat ilyenkor errefelé, akár veszélybe is kerülhetnek, ezért csak lopakodva indulnak el a hangok irányába, amíg egy távolabbi ösvényen fel nem tűnik néhány férfi a kezükben megtömött kezításkákkal. Egyikük magyar, a többiekben látszik, hogy nem innen származnak. Csabi arca felderül, mert a magyar férfiben felismeri a saját apját. Már lelkendezve elő is lépne, hogy üdvözölje, de Marci visszatartja, jelezve, hogy ezzel várjon egy keveset, nem biztos, hogy jó ötlet.

Csabi hallgat rá, és tovább figyel. Óvatos léptekkel erednek utánuk egy egészen elrejtett, kis faházig. A követett emberek ott bő negyedórára eltűnnek, aztán visszazárják a házat, és ugyanazon az útvonalon vissza is vonulnak. A fiúk már örülnek, hogy nem fedték fel magukat, odalopakodnak a házikóhoz, és keresnek a deszkák közt egy olyan rést, ahol beleshetnek. A látvány megdöbentő: idegen feliratú, elképesztő mennyiségű cigarettás kartonok bálákban sorakoznak a gyalulatlan polcokon. Csaba elámul, hogy a saját apja ezzel kereskedhet.

- Ez ugyebár nálunk törvénytelen? – kérdezi csodálkozva a barátjától.

- Nem csak ez, haver, nem csak ez – válaszol Marci.

- Ezt mire érted?

- Van fogalmad róla, hogy apád mire költi ezt a pénzt?

Csabi nem szól, csak a másik fiúra meredt tekintettel rázza a fejét.

- Akkor jól figyelj! Erre a találkozásra itt, most nem számítottam, de régen nem mertem neked elmondani valamit. A város szélén működik egy titkos szerencsejáték-barlang. Egy bűnszervezet tartja kézben, függő embereket használnak ki. A nagybátyám is köztük volt, és amikor ez kiderült róla, kórházban kezelték ki a mániájából. Hetekig még utána is kocsikkal keringtek a házuk körül a napszemüveges alakok. Aztán egyszer csak lemondtak róla. Ő súgta a fülembe, hogy a barátod apja is ott volt ám köztünk. Úgyhogy jobb, ha tudod: az apád is függő. Esténként milliók cserélnek gazdát, de végül ezek a szegény, szerencsésükben reménykedő, bezsongott emberek veszítenek.

Csaba most arra gondol, hogy mióta nagyobb fiú lett, van rálátása arra, hogy anyagilag milyen küszködéssel élnek. Az egyik húgának a fogszabályzóra, a másiknak a szemüvegre kellett hónapokat várni pénz szűke miatt. A szülőknek külön számlájuk van, de az édesanyja nem érti, hogy az apjuknak hogy lehet ilyen kevés jövedelme, amikor rengeteget túlóráznak. Ha viszont a fiú felfedi a kettős titkot, az erdei raktárt és a játékbarlangot is, akkor a családi viszály mellett szembekerülnek a bűnszervezettel és a törvénnyel is, sőt, Marci nagybátyjának, esetleg magának a fiúnak is súlyos kellemetlenséget okozhat.

1. Milyen példákat látsz, amikor szülők szenvedélybetegsége tesz tönkre családi életeteket, és milyen megoldásokkal talákoztál, amelyek mégis megmentettek egy-egy családot?
2. Mit tanácsolnál Csabinak, miben tudnád őt segíteni?
3. Hol látod a veszélyes pontokat a saját korosztályotok életében, amelyeken keresztül bárki is egy hasonló örvénybe kerülhet?

35. Utazás

Anya, apa, Béla(22), Nóri(19) és Gergő(17) Észak-olasz körútra indulnak, a nyaralási szállásokat már itthonról lekötötték, Velence, Verona, Milánó, Bologna, Padova... A család első szállása után délelőtt Udinében megállnak kávézni és egy kicsit szétnézni. A kávézó teraszán a nagyjából középkorú pincér odajön felvenni a rendelést, közben kiderül, hogy ő is magyar. Így persze minden könnyebben megy, de miután visszavonul, anya feltűnően zavarttá válik. Apa faggatni kezdi, hogy mi a baj, de az asszony elnémul, két könnyecseppel jelzi, hogy ne faggassák. Ez nyilván elég furcsa érzést kelt valamennyi családtagban, a kávé pedig nem sokáig várta magára. A pincér kérdegeti, hogy kié a hosszú kávé, kié a cappuccino, mindenki elé leteszi, amit kér, majd rámered az édesanyjára, és csodálkozva kérdezi:

- Anikó? Jól látok?

Mindenki odafigyel, hogy csak nem egy régi ismerőssel találkoztak össze itt, messze Magyarországtól, de anya elhárító és kissé sértett hangon válaszol:

- Igen, én vagyok, és most a családommal vagyok, úgyhogy légy szíves, Károly, vedd úgy, mintha idegen volnék!

A szokatlan válasz mindenkinek feltűnik, anya egy kellemetlen, régi ismerőssel futhatott össze, és elég rosszul kezeli a helyzetet, de hát tudják róla, hogy nem képes színészkedni. Viszont mi köze ehhez a családnak, mi lehet az összefüggés? A pincér bólint, és visszavonul. A családtagok között dermedt csend támad, egyelőre mindenki próbál tapintatos lenni, de a férfi visszatér egy fagyaltkehellyel, leteszi az asszony elé, és hozzáfűzi:

- Ez az én ajándékom, neked.

Anya most viszonylag visszatartott hangerővel kitör:

- Vidd innen! Azt hiszed, hogy ezzel bármit jóvá tudsz tenni, vagy hogy egy fagyalttal visszaszerezhetsz? A családomra sem vagy tekintettel? Persze, sosem voltál...

A pincér visszateszi a tálcára a kelyhet, elmegy, ők pedig ott maradnak leforrázva a jelenet után. Apa kissé ingerülten, de tapintatosan kérdezi:

- Drágám, mondanál valamit erről a jelenetről? Nem akarlak számon kérni, csak tudod, mi is jelen vagyunk, és nehéz lesz átsiklani felette. Honnan ismered ezt az embert?

- Még a kereskedelmi ügynökségről – válaszol anya feldúltan, szipogva.

- De hát onnan nagyjából nyolc éve eljöttél – emlékezteti a férje.

- Igen, pontosan. Miatta jöttem el. Ezzel a stílusával kiforgatott önmagamból, kihasznált, és gúnyt űzött belőlem.

- Hogy érted, hogy kihasznált? – faggatózik tovább apa óvatosan. – Csak nem, mint nőt?

- Pontosán ráérezted, hogy hogyan gondolom.

- Ezt nem értem. A családunk abban az időben is boldog összhangban élt, a gyerekek remekül fejlődtek, igaz, keményen hajtottunk, de mindent sikerült kiküszködnünk, és te a háttérben...

- Hagyd ezt abba! – veszekszik rá az asszony a férjére – Régen vége! Vagy erről akarsz egész nyaralás alatt beszélni?

- Ha még van értelme folytatni a nyaralást – válaszolja apa, és végigtekint a gyerekein, akik a földet nézik.

1. Hogyan építed magadban a mindenáron kitartó hűség szellemét?
2. Mit gondolsz, egyszer majd mit tennél házastársként, ha valami hasonló esetnek lennél tanúja?
3. Ha bármelyik gyerek helyében lennél, most megszólalnál-e, és mit mondanál, vagy mit miről próbálnád külön-külön meggyőzni a szüleidet, vagy a testvéreidet? Béla, a legnagyobb fiú vegye-e át apától a vezetést?

36. Öngyilkos

Az ős derekán járunk, ilyenkor a nagyvárosi forgalom délután nyüglődőnek, színtelennek látszik a kissé ködös, szmogos időben. Misi és Laci osztálytársak voltak, és az érettségi után egyiküknek sem sikerült bejutni az egyetemre, úgyhogy most mindketten valami könnyebb munkát végeznek, ami mellett komolyabban készülhetnek a második nekifutásra. Ma viszont a munkájukról és az életben való eddigi helytállásukról osztják meg a tapasztalataikat. A városi séta után felkanyarodnak a hídra, és már jócskán a közepe táján tartanak, ahol a mellettük zúgó autók zaján kívül senki sem zavarja őket. Misin kezdettől érződik, hogy csalódott, hiszen sokan közülük már egyetemisták, a munkájában gyakran éri őket kudarc, megalázás, amit nehezen dolgoz fel, erről beszél a barátjának.

- Nekünk most ez is továbbtanulás, a munkával kapcsolatos sokféle tapasztalat, amit a többieknek, akiket felvettek, majd a diploma után kell elsajátítaniuk. Mi akkor már ilyen előnyből startolhatunk – próbálja őt bátorítani Laci jó néhány elkeseredett mondat végighallgatása után.

- Örülök, hogy te ezt ennyire könnyen kezeled, nekem ez nem megy, túl vagyok azon, hogy bármire is megfelelő magyarázatot találjak – válaszolja Misi, még mindig ugyanazzal a kiábrándultsággal.

- Nekem sem volt könnyű, mindenkit próbára tesz minden új élethelyzet, de végül ráébredtem, hogy ennek most mi az értelme.

- Látod, éppen erről van szó, hogy én semminek semmi értelmét nem találom.

- Jaj, Misikém, ne légy már ennyire általánosító, nem a könnyű élet a fontos, hanem hogy időről-időre megvívjuk a harcainkat, aztán mindig jön egy-egy újabb, de ami mögöttünk van, az sikerélményt is hoz.

- Semmilyen sikerélményt nem érzek, csak kudarcokat, szerintem én erre születtem, nem fogom tudni ezt elviselni egy hosszú életen át – hangzik a mondat nagyon elszántan Misitől, mint aki ezzel le is zárta témát.

Laci éppen újabb vigasztaló érveléssel készülne, de amíg összeszedi a gondolatait, a barátja egy hirtelen mozdulattal átlendül a korláton és zuhan a víz felé. Ő először fel sem fogja, mi történt, egy-két pillanatig még a másik fiú után néz, aztán elkezd visszarohani a híd lehajtója felé, ott tovább fut egészen a rakpartig, látja a már dermesztően hideg vízben sodródni a Misit, igyekszik gyorsabban haladni, mint a sodrás, kissé meg is előzi, megpróbálna beúszni érte, de eszébe jut, hogy nála van a telefonja, és el fog ázni. Ordít, hogy Misi igyekezzen kifelé haladni, de egyre többször eltűnik a feje a fodrozódó vízben. Segítségért sietne, de maga körül csak száguldozó autókat lát, végül a segélyhívónak telefonál, de akkor már nem látja a barátját.

Misi testét valahol, néhány kilométerrel lejjebb fogják ki, Laci csak nagyon titkos és bizalmas körökben vallja be, hogy mi tartotta vissza barátja megmentési kísérletében, amúgy azt hozza fel indokként, hogy a sodrás gyorsabb volt, minthogy ő keresztben beúszhatott volna, ami lehet, hogy így is volt, de pontosan emlékszik arra, hogy ezt meg sem próbálta. Úgy érzi, hogy sosem lenne képes eldobni az életét, ez az eset mégis el fogja kísérni a haláláig, és el sem tudja képzelni, hogy mi fogja valaha visszaadni az önbizalmát.

1. Mit teszel, mit mondasz, hogyan viselkedsz, ha úgy érzed, hogy egy hozzád közel álló személy valamilyen végzetes hibára készül?
2. Milyen önféltési pontok vannak az életedben (pl. telefon, szépség, köztisztelet, stb.), amelyek megakadályoznak nagy és fontos tettek végrehajtásában?
3. Most, a már kialakult helyzetben mit mondanál Lacinak, amikor már talán már ő is másként cselekedne?

37. Ki vagyok?

A nagymama halála után hónapokig érintetlenül marad az örökségként a családra szállt ház, végül a huszonkét éves Réka vállalkozik rá, hogy délutánonként, amikor ráér, odamegy rendezkedni. Lelkileg neki is nehezebb esik a régi holmik közt kutatni, még inkább megszabadulni attól, ami már teljesen felesleges, de rászánja magát a kellemetlen munkára. Eközben talál meg egy dobozt, amelyen a nagymama írásával ez a felirat áll: „titkos iratok”. A lány kissé szorongva nyitja ki, az ablak közelébe viszi, leül, és a fény mellett olvasgatni kezd. A személyes levelek között hamar feltáruulnak az összefüggések a család több, diszkréten kezelt ügyéről, ezek között az ő és a testvérei igazi származásáról is. Megtudja az iratokból, hogy az igazi édesanyja az ő születése után egy nappal meghalt, mert szülés közben inkább a kisbabája megóvását választotta. Az édesapja nem bírta sokáig a kislány egyedüli nevelését, ezért tíz hónap múlva megházasodott. A fiatal feleség saját gyermekeként szerette Rékát, boldogok voltak, de az édesapa másfél év múlva egy motorbalesetben életét veszítette, amikor felesége már állapotos volt egy következő gyermekkel. Az asszonyt a szörnyű esemény után nem sokkal pártfogásba vette egy régi, gimnáziumi szerelme, aki vállalta őt a gyerekeivel együtt, ezért a gyászév letelte után csendben össze is házasodtak, és egy esztendő múlva közös gyermekük született. Így tehát Réka, a legnagyobb lány vér szerint egyik szülőhöz sem tartozik, de erről eddig semmit sem tudott. Az öccse, aki nem egészen két évvel fiatalabb nála, az ő féltestvére, de apjuk neki is csak nevelőapja. A húguk az, aki kettejük valóságos, közös gyermeke, de mindhármukat úgy nevelték fel, mintha ez a két nagyobbra is igaz lenne, és a halott anyáról és apáról szó sem esett. A szülők valószínűleg arról sem tudtak, hogy anyai nagyanyjuk őrizget egy titkos iratokkal teli dobozt, amelyből mindez halála után kiderülhet. Rékával megfordul a világ, de most nem a saját kilétén gondolkodik, sokkal inkább azon, hogy a gyászban egyébként is megtört szülőknél mit mondjon, hogyan viszonyuljon hozzájuk a továbbiakban. Ha hallgat mindenről, az őszinteség. Ha valamikor elmondja nekik, hogy tisztában van a valósággal, de őt ez nem befolyásolja, nem biztos, hogy az öccse ugyanígy áll majd hozzá a kérdéshez. Mindez persze a szülőket is megrendítheti, mert hiába váltak felnőtté a gyermekeik, nem akarták felfedni előttük, hogy vérségileg háromféle módon tartoznak hozzájuk. Meg kell-e őriznie Rékának elhunyt nagymamája titkát?

1. Először is mit tanácsolnál Rékának, és miért?
2. Ismersz-e örökbefogadott fiatalot? Ő hogyan dolgozza fel a saját sorsát, mik a nehézségei?
3. Milyen jellegű családi titkokról gondolsz, hogy jobb, ha végleg rejtve maradnak, egyáltalán, helyesnek tartod-e, hogy a családtagoknak – ha már a gyerekek is felnövekedtek – titkai legyenek egymás előtt?

Végül...

...fontoljuk meg, és egy kiadás, például tanévnvi sorozat után vessünk számot arról, hogy ezek a beszélgetések milyen baráti szálakat erősítettek meg köztünk, és milyen közelséget építettek fel az immár felnőtté váló fiatalokban a keresztény gondolkodásmód terén. Érdemes feleleveníteni a legérdekesebb témákat és a belőlük eredő párbeszédet, gondolatokat, valamint egymás és saját magunk jobb megismerése, alakulása terén nyert tapasztalatainkat. Elbeszélgettünk-e a felmerült kérdésekről érettebb korú felnőttekkel, és ők hogyan vélekedtek minderről? Milyen többletet ad hozzá a keresztény gondolkodás a mindennapi élethez a konkrét példák tükrében?

Támponatok a beszélgetések vezetéséhez

1. Találkozás

Endrének nincs olyan lelkiismereti kötelezettsége, hogy felfedje magát, de a gyászolókkal szemben semmilyen „visszavágóra” sem készülhet. Ha mindenféle konfliktus nélkül meg tudja tenni, és szeretné is, akkor, mivel tudja már a lakáscímüket is, egy szerény hangvételű levélben részvétet nyilváníthat nekik a nagymama halála miatt, és ebben tudathatja velük, hogy jól van, esetleg beleírhat a levélbe egy külön, erre a célra létrehozott e-mail-címet, ha a szülők, vagy a kislányuk, azaz az ő testvére ennél többre is kíváncsi lenne vele kapcsolatban. Ennél többet az ilyen szülőkkel szemben nem érdemes tennie, ezt is csak komoly megfontolás után. Ugyanakkor idővel nem árt felvenni a kapcsolatot egy ügyvéddel sem, aki elmondja a további teendőit, lehetőségeit, például a majdani öröklési jogaival kapcsolatban.

2. Elfogyott érvek

Először is tisztázni kell, hogy a példázat, ha nem is pontosan ezeknek az indítékoknak alapján, de valóságos eseményen alapul. A beszélgetésben résztvevők persze nem tennének ilyet, de bizonyára sokukban felmerült már egy-egy kudarc alkalmával, hogy „Hol van ilyenkor Isten?”. Ő nyilván most is, mint mindig, a helyén van, készen áll a vigasztalással és a tiszta belátás elősegítésével, de ezt számonkéréssel nem érhetjük el, sokkal inkább imádsággal és józan elhatározásokkal. Istenen nem fog a bosszú, önmaga ellen fordul, saját magát pusztítja, aki az Istent tisztelő emberek igyekezetét akarja tönkretenni.

3. Két asszony

A beszélgetés során először is el kell kerülni, hogy bárki a saját szüleit kezdje kritizálni, éppígy, hogy kialakuljon a jó gyerek, a kötelességtudó, „hábezzeg” fiatal képe, ami borzasztóan unalmas lehet. Inkább arra kellene irányítani a közös gondolkodás fonalát, hogy évtizedek múltán miből táplálkozik majd az önbecsülésünk, mit tettünk le az asztalra, miben segítettünk értékesebbé válni a világot, kit, miben segítettünk továbblendülni az életének egy válságos korszakán, amire szívesen, megnyugvással emlékezünk vissza?

4. Kell-e élni?

Az öngyilkosságot megkísérlőt akkor is meg kell próbálnunk megvédeni, ha ő nem akarja, és akkor is, ha pillanatnyilag nem tudunk távlatot adni az életéhez, mert az élet elsőségének elve erősebb az élet feletti önkényeskedés elvénél. Ha valakiben csak egy kevéssé is él a kereszténység, akkor tudnia kell, hogy az élet legkeservesebb minősége is jobb, mint az az örök büntetés, amely esetleg a magunk életének kioltásával vár ránk. Ugyanakkor nem ítélezhetünk az öngyilkosok felett, mert nem tudjuk, hogy tettük mögött milyen pszichés vagy mentális zavar állt, de a megmentésükkel esélyt adunk ennek gyógyítására is, hogy a történetben említett, egészséges életöszton kerekedhessen felül a pillanatnyi kétségbeesésen, reménytelenségen.

5. Első szerelem

Az imádság felajánlása akkor is tanúságtétel, ha valaki bajban van, és minden szalmaszálba belekapaszkodna. Tehát senkit sem szabad varázserőként és babonaként hitegetni vele. Kálmánnak pedig feltétlenül korrektnek kell maradnia, ezért az lehet az egyetlen szándéka, hogy most a lány mellé áll, amiben tud, és meg sem fordulhat a fejében, hogy a balesetet szenvedett fiú helyébe akar lépni, tehát nem drukkolhat annak, hogy ez a tragédia szakítsa el őket egymástól. Ha ezt nem tudja vállalni, meg sem szabad szólítania a lányt.

6. Bulizás

Itt abból kell kiindulni, hogy az ember milyen alapon válogassa meg a barátait, mi jelentse azt a bizalmi alapot, amellyel nyugodtan ráhagyatkozhat egy társaságra akkor is, ha bizonyos alkalmakkor túlságosan jól érzik magukat együtt, és egy kicsit lazítanak. Ugyanakkor minden bulizásnál figyelembe kell venni, hogy nem mindenkinek mérce a tisztességes és ízléses viccelődés, és nem mindenki ért a diszkrécióhoz úgy, hogy ezzel másoknak később ne okozzon kellemetlenséget. Ezért a bizalomtól függetlenül figyelni kell olyan fontos apróságokra, mint a becsukott vizesblokk ajtó, vagy a társasági elszólások.

7. Ki sérült?

A bűnbeesés óta, az áteredő bűn és a világ megromlottsága révén – mindenki sérült a maga módján. Van, aki szembetűnőbben, van, aki kevésbé, egyesek jobban tudják palástolni mindezt, mások pedig felnagyítják önmaguk számára. A leginkább becsülendő embertársaink, akik éppen abban teljesítenek erősebben, amiben valamilyen akadályoztatást szenvednek, mint például a hallássérült fiú a felsőoktatásban. Sok ember pedig tévesen azt hiszi, hogy a maga sérültségét a másokon való gúnyolódással, vagy szánakozással lehet homályba vonni, elfeledtetni. Úgy tudunk igazán a fogyatékkal élők mellé állni, ha tiszteletben tartjuk, és folyamatosan, érzékelhetően is elismerjük teljes értékű emberségüket és életüket.

8. Képtár

A barátság, és a szerelem mércéje: többé tesz, vagy kevesebbé tesz. Emberi kapcsolatainkban mindig a magasabb szint a mérvadó, ettől fejlődőképes az összetartozás. Egy épkézláb (főként egy keresztény) fiatal párkapcsolatainak célja, hogy az igazi, végleges társát keresse. A hosszú távra, vagyis házasságra megálmodott szerelem első szempontja nem az, hogy most, fiatalon, felelősség, érettség és múlt nélkül mit érzünk egymás iránt, hanem hogy ötvenöt évesen, amikor a gyerekeinket már nagyjából szárnyra bocsátottuk, ismét magunkra maradtunk, még fiatalnak, életerősnek érezzük magunkat, mit tudunk kezdeni egymással. Van-e igazi, új és mély érdekesége a kapcsolatunknak, például szellemi igényesség terén? Sok fiatal hajlamos elfelejteni, hogy az ifjúkort nagyon lehet élvezni, de azért ez a felnőtt élet megalapozásának időszaka is.

9. Pellengér

Az életünk, nyugalmunk, családi otthonunk békessége érdekében felelősek vagyunk mindennek az elhárításáért, ami ezt zavarhatja. Emellett senki iránt sem táplálhatunk haragot, akivel szemben intézkednünk kell, mert akkor az elegendő eljárás mértéke valóban átlépheti a bosszú és igazságtalanság határát. Az alázat és irgalmasság nem megalkuvást jelent, de a felelősség sem hordozhat visszavágás jelleget a másik megalázásával. Sőt, ha erre van lehetőség, inkább az ellenfelet kell rávezetni saját hibájára és ennek helyrehozatalára, akár tetteinek tükrözésével. Ha ebben méltányos megoldást találtunk, a magunk részéről törekedni kell a vele való békés összhangra, vagy legalábbis készségesnek kell mutatkoznunk erre.

10. Vádlott

Mindenki, minden esetben köteles tisztázni az ártatlanságát úgy, hogy tudja, ebben senki nem játszhat mártír szerepet, mert senki sem tudhatja, hogy az ellene szóló vád mikor, hogyan üt vissza családja, vagy egy általa képviselt nemes ügy számára. A megszökött fiúnak pedig gondoskodnia kell egykori barátja lelkiismeretének megnyugtató mellett a helyzet tisztázásáról is, úgy, hogy jelenlegi kilétét ne fedje fel, ha nem szeretné. Amennyiben ezt nem teszi meg, akkor felszabadítja a megvádolt fiút arra, hogy az új ismeret alapján ő maga álljon ki a saját ártatlanságáért.

11. Ápolás

A házasság előtti szerelmi próbálkozások rendes esetben – mint már korábban tisztáztuk – a majdani házastárs keresésére vonatkoznak. Az együtt járás csak annyi kötelezettséget jelent, hogy ha az érzelmeink megváltoznak, pl. kihűlnek vagy elkezdenek másra irányulni, akkor ezt korrekt módon kell kezelni, nyílt lapokkal kell játszani. Vagyis senkivel sem kísérletezhetünk úgy, hogy párhuzamos kapcsolatot tartunk fenn, vagy vonzódás nélkül, a másik megnyugtatósára hiteljük el vele, hogy e téren ő a legfontosabb számunkra. Lehetnek kivárási idők, mint ahogy ez a példában is elvárható, hogy se betegséggel ne kelljen visszaélni, se törést ne jelentsen a két barátnő közt egy hirtelen váltás a fiú részéről, de hosszabb távon az őszinteség elengedhetetlen.

12. Nagyapák

Új nemzedékek barátságait, az élethez való hozzáállását csak akkor határozza meg az előző, családi generációk képviselőinek múltja, ha a fiatalok akár nemes törekvéseik, akár szégyellni való tetteik erkölcsi mércéjét is magukévá teszik. A két fiú tökéletesen függetlenedhet nagyapáik múltjától saját közös vonásaik mentén, amelyek miatt összebarátkoztak, ugyanakkor családtagként továbbra is meghittten kötődhetnek nagyapáikhoz azok korábbi tetteitől függetlenül, de egyikük sem helyeselhet semmit az idős emberek múltjából, ami – akár az akkori kor romboló szelleme miatt is, de – helytelen volt. Főként azért nem, mert mindez visszaköszönhet a jelenben is, és ilyenkor az érzelmekből fakadó pártolással óhatatlanul magunkra vesszük az erkölcsi terhet is döntéseinkkel, torzult véleményünkkel. A helyes elvek példájának örökségét viszont méltányos elfogadjunk.

13. Ügyetlen ügyeskedés

A felelőtlen lépéseket egyszer, s mindenkorra felelősen kell lezárunk, mert a következményeik a legváratlanabb pillanatokban üthetnek vissza, akár évek múlva is. Egy józan közösség megtartó ereje itt nagyon sokat segíthet, amely előtt nem azzal szerzünk megbecsülést, hogy ügyesen sumákolunk, és így pillanatnyilag kivédünk egy-egy nehéz helyzetet, hanem, hogy belátjuk a hibánkat, és a következményeket a felelős és tisztességes ember hozzáállásával igyekszünk rendezni. Ehhez viszont szükségünk is van a közösségi, erkölcsi támogatásra.

14. Három fiútestvér

A beszélgetés végkicsengéseként mindenképpen el kell hangoznia annak az alapelvnek, hogy a másik személy számunkra akkor sem lehet kísérleti nyúl, ha életre szóló, kizárólagos kapcsolatot tervezünk vele. Ez nyilvánvalóan jelent némi kockáztatást is, de csak a házasság egyik területén, a testi kapcsolatban, az idő múlásával egyre több olyan vonás és jellembeli változás merülhet fel, amelyekre szintén nem számítottunk előre, de úgy vállaltuk egymást, hogy menet közben ezekkel is megbirkózunk majd. A szexualitás érzékenyebb terület, de ugyanilyen, két ember egyetértésén és elkötelezettségén múló téma.

15. Tékozló fiú

Egy ilyen helyzetben az átmeneti esélyt mindenki megérdemli a hozzátartozóitól, de nagyon szigorú szabályok mellett, nyilván neki kell alkalmazkodnia az adott rendhez. Ugyanakkor a háttérben a családnak gondoskodnia kell arról a lehetőségről is, ha ezek a feltételek mégsem teljesülnének. A testvéreknek viszont egy olyan megértő közeget kell alkotniuk, amelyben emberileg is gyökeret tud eresztetni minden jó szándék a bátyjuk részéről, így nemcsak a rideg feltételek feszítőpróbájának kell megfelelnie. A visszatért testvérükkel való következetességben azonban együtt kell működniük a szüleikkel, a család nem szakadhat ketté.

16. Zene

Ha egy szerelmi kapcsolatban valamelyik fél a másikkal egy nagy felfedezést, mondjuk egy rendkívül érdekes, de veszélyekkel járó barlangot szeretne bemutatni a másiknak, nem követnénk-e csak azért, mert az számára fontos, és ő maga is jobban megismerhető, esetleg még szerethetőbb, ha ketten együtt éljük át mindezt? A barlanghoz is kemény és megpróbáltatásokkal teli út vezet, belül félelmetes a sötétség, és az ismeretlen hangok zápora mindenfelől. A kaland, amit így együtt élnek át a szerelmesek, mégis közelebb hozza őket, akkor is, ha ez nem volt mindkettőjük számára egyaránt élvezetes. Amikor kizárjuk az idő mérlegén megmért, klasszikus értékeket az érdeklődésünkből, akkor megcsonkult életet élünk. A nyelvtanulást is nehéz elkezdni, de a megismert nyelvet élvezetes használni.

17. Bátyó

A teljes titoktartás kérése és megígérése nagy segítség ugyan, de bénítóan is hat a segítséggel szemben. Az ilyen beszélgetéseknél ezt meg kell kísérelni úgy feloldani, hogy csak előre megszabott kategóriákra vonatkozzon, például a jogi tanácsadás megszervezésében, anyagi támogatás intézésében, gyámhatósági kapcsolatok kiépítésében, vagy hasonló segítségnyújtás terén. A csapatéletben az igazi megerősítés, ha a fiú érzi, hogy áll mellette valaki, aki esetleg némi kiutat is tud a nehézségeire, és a jó szándéka miatt joggal csitítja őt, ha hevültebb pillanatokban elszakadna nála a cérna. Amikor van a környezetünkben bárki, akinek a viselkedése nem alaptermészeténél fogva durva és bántó, akkor a spontán ítélkezés helyett érdemes megkísérelni nála, hogy diszkrét körülmények között adjon erre igazi magyarázatot.

18. Vallás

Határozottan meg kell különböztetni a tényleges és gyakorolt hitéletet a kulturális és identitás-örző szempontból ugyan értékes, tartalmas, de a hit szempontjából lazán kezelt vallási hagyománytól. Ugyanakkor az egymás választó, és egymással megfelelően kiegyező fiataloknak is számot kell vetniük azzal, hogy ha a háttérben álló családjaikkal nem jutnak megfelelő meggyezésre életük összekötésének pillanataig, akkor ez folyamatos torpedót jelenthet a saját családi életük számára is, nagyon hosszú távon. A vallásgyakorlat hasonló a kultúra témaköréhez, csak sokkal súlyosabb kérdésben: mindig az a mérvadó, aki a magasabb mércét képviseli, mert az élet a fejlődésre és nem a visszafejlődésre épül.

19. Árnyék

Bármilyen megható is a történet, tudni kell, hogy számtalan szélhámosság kezdődik az emberek, különösen fiatalok érzelmeire gyakorolt hatással. Lehet, hogy egy darabig meg kellene fordulnia a két szerepnek, és neked kellene a fiatalember lépéseit követned, valamiképpen így ellenőrizned azt, hogy szavahihető-e az életvitele alapján. Ezt persze utólag elmondhatod neki. A folyamatot viszont el kellene indítani, hogy édesapáddal tudasd az ismeretlen, mégis véréből származó fia létét, egyszerűen azért, mert ehhez feltétlenül joga van. Ha akarja, megismerheti, ha viszont erre nem szánja rá magát, akkor nem szabad kényszeríteni, hiszen ezt az erőltetést a fiú sem akarja.

20. Hús év

A barátság elsősorban bizalom, és csak utána szimpátia vagy egymás szórakoztatásának kérdése. Mindenképpen mindent érdemes időben tisztázni, akkor is, ha ez kellemetlenségekkel jár, mert vagy a lelkiismeretünk nem hagy hosszú éveken át nyugodni egy ilyen helyzet után, vagy elhallgattatjuk a lelkiismeretünket, akkor viszont kicsúszik a kezünkől az erkölcsi gyepelő, és kialakul egy minden mindegy-élet, ami sikeres lehet, de boldogító soha. Ez a barátság csak úgy folytatható, ha a börtönből szabadult, küszködő életű társán segít a hajdan az ő háta mögé bújt barátja.

21. Hivatás

Sokszor érzékelünk forrófejű fiatalok esetében különleges elhatározásokat, amelyekben valóban több a különtség keresése, mint a saját út, és az ezzel járó tényleges boldogság megtalálása. Például vannak, akik eltűnnek Indiában, mert úgy gondolják, hogy egy guru közelében tudnak kibontakozni, ami egyrészt teljesen idegen a mi alkatunktól és kultúrkörünktől, másrészt a helyessége (például az ezzel járó fanatizmus miatt) önmagában is erősen kétségbe vonható, a kereszténység pedig már felülírta ezt a fajta természetfeletti törekvést. A szerzetesség viszont éppen az az életforma, amely kultúrát, írásbeliséget, letelepedési életformát, és átfogó életszemléletet adott a fejlett világnak, ha erről megfeledkezve is, de mindmáig ebből élünk. A szerzetesi életforma lehet hirtelen és túlfűtött döntés egy fiatal részéről, a végső vállalása ezért jár együtt hosszabb megfontolással és próbaidővel, de az a fajta lebeszélés, amely megpróbál egy különleges elhivatottságú fiatalat beledöngölni az átlagéletbe, nyilván illetéktelen. Ettől függetlenül a megfogant élet vállalása alapvető, ez azonban a párválasztásba senkit sem kényszeríthet bele.

22. Kitérő

Az első szempont, hogy a teljesen problémátlan kamaszokra is figyelni kell, mintegy megelőző módon, számon tartva kapcsolataikat, kedvteléseiket, függési lehetőségeiket, sőt, szellemileg, kulturálisan és mozgás terén állandó lekötöttségben kell tartani őket, mert az unalom a legveszélyesebb mérgező e korosztály számára. A vallás ébrentartásánál viszont nekik, maguknak is ügyelniük kell arra, hogy már a kamaszkorban alakuljon ki az a személyes Isten-kapcsolat és hívő stílus, amely valóban kapaszkodót és kellő tisztánlátást jelent. A példa szerint kialakult helyzetben pedig összefüggő, pszichiátriai, jogi és informatikai segítségre van szükség, ebben a szakaszban már nem orvosolják a bajt a könnyed, érzelmi megoldások.

23. Szakítás

Egy olyan párkapcsolatban, ahol mindkét fél valamilyen fajta pótlék a másik számára, mindig el van ásva az a taposóakna, amely a természet egyenes lépései által is szétrobbanthatja a kezdeti illúziót, különösen, ha a nő jóval idősebb benne. A házasság szentsége az elkötelező erő, nem az aránytalan és méltatlan érzelmi megnyilvánulások emléke. Egy fiú számára a lányban nem a szexuális vonzerő, sokkal inkább – ha megfogalmazatlanul is – a női méltóság az igazán vonzó. A férfitermészetben már gyerekkortól benne van az udvarlásra való készítés, főként olyan nők esetében, akik erre még fogékonyak, mert a lelki kapcsolat szerepel náluk az első helyen.

24. Rák

Minden fiatal életveszélyben él, az egyikük váratlan veszélyeknek kiszolgáltatva, a másik várható, betegségből eredő állapotban. Az előbbi attól szerencsésebb, hogy ezt esetleg kihúzza idős korig, a másik pedig attól, hogy bár az ő élete is lehet sokáig hosszabbítható, de legalább számol a veszéllyel, és ha akar, lelkileg felkészülten tud szembenézni vele. A környezet gondolkodási színvonalát nem lehet ugyan befolyásolni, de a higgadtságot meg kell őrizni ezzel szemben, ami viszont drasztikus, de metsző pontossággal segít a többiek megismerésében. Voltak olyan történelmi uralkodók, akik kifejezetten eljátszották a halálukat, hogy hallhassák, ki mit mond a ravataluk felett, ki milyen cselszövésben vesz részt a megüresedettnek hitt trón körül. A tiszta gondolkodású ember csak akkor számol a másik halálával, amikor ez már egyértelműen a küszöbön áll, amíg nincs így, addig minden erejével a gyógyulásában reménykedik.

25. Állásinterjú

Nehéz olyan munkát találni, amely mindenben megfelel az elveinknek, de nem lehetetlen. A munka és a magánélet erkölcsi szétválasztása csak olyan esetekben elfogadható, amikor a munkában vállalt elvi törés nincs hatással sem az emberségemre, sem a magánéletemre, de másokéra sem. Például egy színész eljátszhat egy gonosztevőt, de ettől sem ő, sem a közönsége nem válik azzá. Egy hozzáértő állatszelist bemutathat az oroszok közt egy cirkuszi produkciót, de ettől még nem fogja medvék társaságát keresni az erdőben, és másokat sem készletre. Egy újságíró köteles szennyelvényeket is kitenni a kínálat soraiba, de senkit sem kell buzdítani, hogy ezeket vegye, sőt a magánéletemben neki sem kell ilyesmit olvasnia. Egy feszítő helyzetben elvállalt, megalkuvások lehetőségét is magában rejtő munka kiszolgáltatottá teheti az embert akkor is, amikor erre már nem szorul rá.

26. A magyar

A nemzeti önazonosság emberi természetünk alapvető alkotóeleme, nélküle az életünk lelkiileg olyan, mintha testileg valamelyik végtagunk vagy létfontosságú, belső szervünk hiányozna. Egy munka, feladat vállalásával csak az egyik szempont a pénzbeli juttatás, a másik viszont nagyobb súlyú lehet: a benne rejlő szellemi kaland és belső gazdagodás lehetősége. Átadhatom magam a nagy és erőltetett divatú, jellegtelen nemzetközi sodrásnak, de egy-egy nemzet történelmét az önmagát aktívan megőrző, olykor árral szemben is kitartó gerinc fogja továbbvinni. Az önbecsülésem egyik támpontja, hogy vállalom-e az ide tartozás szerepét, küldetését.

27. Kézkérés

Romantikus és meghatározó kézkérési jelenetek videóinak tömegével találkozunk a neten, amilyen az egyes menyasszonyok sírnak a meglepetéstől. Ezek így szépek és méltók is, de az ilyen pillanatok minden esetben meg kell előznie a tárgyyszerű, hosszas, minden fontos szempontból tisztázó beszélgetéseknek, különben a legemlékezetesebb alkalmak ok nélkül csalódásba fulladnak. A kisgyerekkorát persze senki nem kérheti számon a másokon, főként ha felnőttként túl van az akkori kellemetlen tulajdonságain, de egy szerelemben a választás nem épülhet elvárásokra. Mindkét fiatal korrekt módon viselkedett, de végül mégiscsak az határozza meg a közös sorsukat, hogy Mónika érzelmi alapon el tudja-e fogadni Árpai felajánlását.

28. Tanárok

Minden nevelő (szülő, tanár, lelkipásztor, edző) addig pedagógus, amíg önmagát is neveli. Ahogy a fiatalok formálása kapcsán sosem lehet szempont a személyes érzelem vagy indulat, hanem mindig csak a ránk bízottak fejlődésének akarása, úgy hogy közben az önnevelésünk során sem arra emlékszünk vissza, hogy a hajdan bennünket formáló személyek rokonszenvesek voltak vagy sem, hanem hogy mit adtak hozzá az igyekezetünkkel az emberi és előmeneteli sikereinkhez. Egy-egy nemes életút megkoronázása, ha a tanítványok visszatérnek és megköszönik az értük vállalt fáradtságot, sőt, azt is elmondják, hogy mindennek milyen eredménye lett az életükben.

29. Felekezetek

Egy-egy kisszerű vallási felekezetet szektának nevezni talán jogilag becsületsértő lehet, mégis az ilyen csoportoknak megvannak a konkrét ismertető jeleik. Az első, hogy a hitük valódi tartalmát sosem tárják fel egészen a nyilvánosság, főként nem a többi vallás tudósai előtt, mert ekkor esetleg kiderülne, hogy tanításuk nem állja meg a helyét a tárgyi segédtudományok (történelem, régészet, nyelvészet, természettudományos világkép, stb.) tükrében. Ezért főleg félművelt embereket gyűjtenek be. A bibliai tanítást egyoldalúan értelmezve lekicsinylik a természetes emberi szeretet-kapcsolatokat (család, szerelem, eddigi barátságok), és ezek helyett saját tagságukat helyezik előtérbe. Anyagilag támogatják ugyan a közöttük lévő bajba jutotta-

kat, de rendes körülmények közt erőszakosan követelőzőek pénzügyekben. Fegyelmi rendszerük fenyegetőzésen, fanatizáláson alapul.

30. Házasság

Minden természetellenes ideológia jön, erőszakosan fellángol, és végül tovatűnik, de közben rengeteg kárt okoz emberéletekben és emberi életekben is, befészkel magát a törvények közé, megrontja a kultúrát, és lelkeket taszít az örök sötétségbe. Az egyházi házasság egyébként is érvénytelen a határozott férfi és női szerep nélkül. A természet örök rendje, hogy az emberiség férfiakból és nőkből áll, erre alapozódik a házasság és a család, a gyerekek pedig kisfiúknak és kislányoknak születnek. Elképzelhető, hogy valaki saját pszichés rendellenessége révén felnőttként a másik nem életformája szerint szeretne élni, de ennek eldöntéséhez is szüksége van pedagógiai alaphoz, hogy olyan nemű emberként nevelkedjen, amely nembe beleszületett. Lehet, hogy egy romboló nézeteket valló, egyoldalú nemzetközi trendet követő közösség a téboly felsőfokát nagyon vonzóan tudja előadni egy egyszerűbb intellektusú fiatalnak, de ez egy adott helyzetben tönkretelheti a megtévesztett, ifjú ember sorsát.

31. Színésznő

Különös, hogy az önmagáról hiteltelen képet kialakított személy milyen hatásosan tudja ugyanezt elérni másoknál, lehetőleg a még éretlenebb egyéniségeknél. Ugyanakkor minden tiltás és erőszakos visszatartás az ellenkezőjét érheti el. Ilyenkor a legjózanabb érvek sem segítenek. Néha érdemes hagyni, hogy egy-egy fiatal megégesse a kezét, és ez térítse észhez, ha közben a háttérben ott állunk, hogy elkapjuk a csalódottságtól a mélybe zuhanása közben. Esetleg nem is árt egy színművészeti körben meghallani, hogy sem ő, sem a kábító szomszédja nem a szakmai tehetség csúcspontjai. Viszont lehet, hogy a szülők hirtelen engedékenysége töri meg az ellenállást, és teszi gyanússá az új döntést az utolsó napokban.

32. Bosszú

A kábítószeres fogyasztásából eredő tragédiák az első lépésnél, az első füves ciginél, tabletánál, poros kísérletnél, és efféléknél kezdődnek. Kiszámíthatatlan, hogy kire, milyen hatással lesz a pusztító kipróbálás. A legbiztosabb az ezektől való teljes elzárkózás, és aki valamelyik társánál furcsa jeleket vesz észre, annak azonnal felnőtt segítséget kell kérnie, minden erőlködő titkolózás ellenére. A bosszúval viszont önmagunk ellen is fordulunk, hiszen mind lelkiismereti, mind jogi következményei kiszámíthatatlanok. Mindent meg kell tenni a törvényes elégtétel érdekében, ez néha emberfeletti türelmet igényel, de az önkényesség az igazságtalanság elviselésénél is nagyobb veszélyeket rejt.

33. Dzsungel

A példa erkölcsi alapja, hogy egyáltalán, senki ne tartson semmilyen veszélyes állatot a megszokott háziállatainkon kívül, de még azokat is csak a szükséges engedélyekkel. Nem abban mutatkozik meg a másokkal szembeni erőfölényem, hogy valamivel veszélyt jelentek rájuk, hanem hogy különleges, kifejlesztett képességeimmel tudom felemelni őket, amikor ez szükséges. Ha egy szerényebb tehetségű fiatal mindenképpen különlegességekre vágyik, akkor tanulhat ritka nyelveket, vagy a többség számára ismeretlen hangszeren játszani, esetleg kialakíthat egy sajátos művészeti érdeklődést, üzhet egy veszélytelen, de bizonyításra lehetőséget adó sportot, de mindenképpen önmagában, és nem magán kívüli dolgokban kell igyekeznie felzárkózni korosztályának kiválóságai közé.

34. Bűnöző

Felnőtté válva nehéz egyre tisztábban szembenézni a ténnyel, hogy a szülő is ember, akinek lehetnek ballépései, szenvedélyei, indulatai és más gyengeségei. Hiába lepleződik le az apja egy lázadó igazságérzetű kamasz előtt, először is a megértésnek, valamint a család egyben tartásának és megóvásának szándéka kell, hogy vezesse. Egy ilyen, a példában leírt, függő szenvedélyeket kialakító, s aztán ezekkel visszaélő bűnláncolatot egészében, egy csapással lehet csak felszámolni, ezt viszont elő kell készíteni, és a megfelelő (azaz tényleg megcélzottan a legmegfelelőbb) bűnüldöző hatóságokra kell bízni, aztán nem szabad elhagyni az édesapa egészségügyi kézbevétele sem.

35. Utazás

Valakinek az életében elvarrt szálakat kár külső személyekként firtatni, viszont nem biztos, hogy erről az is így gondolkodik, akinek ezeke azért feltétlenül köze van, és újdonságként éli meg. Egy drámai jelenetet pedig attól függetlenül, hogy ez megviseli-e azt, akit érzékenyen érint (jelen esetben a férjet), nem valószínű, hogy orvosol egy másik drámai reakció (a nyaralás félbehagyása), főként, ha a kiderült ügynek már nincs aktuális jelentősége. A jelenetben a visszafordulás inkább a családi törés felé terelné a kedélyeket, mintsem az egység megőrzésének irányába. Itt most nem egy nászút vagy házassági évfordulós utazás, hanem egy családi nyaralás a cél, a gyerekekből kell kiindulni, de mivel már jobbra mind felnőttek, ők vannak kulcs-szerepben a béke türelmes helyreállításában.

36. Öngyilkos

Ha egy fiatalban az élete kioltására való hajlandóságot észlelünk, sosem szabad olyasmivel vigasztalnunk, amiből csak annyit lát, hogy „lám, a másiknak milyen derűlátó életszemlélete van, belőlem ez is mennyire hiányzik”, mert ezzel csak közelebb sodorjuk őt az életéről való lemondáshoz. Sokkal egyszerűbb azt mondani, hogy „Megértelek, melléd állok, nekem sem könnyű, próbáljuk a nehéz időszakot együtt átvészelni és keresni valami kiutat!”. Ha pedig úgy gondoljuk, hogy a másik kórosan depresszív állapotban van, akkor ez kémiai, orvosi kérdés, ebbe az irányba kell őt elindítanunk. Amikor van esélyünk életet menteni, ez nyilván felülírja a kicsinyes aggályainkat, egy ilyen mulasztás után pedig az önbecsülésünket egy másik élet megmentéséért hozott áldozattal tudjuk helyreállítani, például egy beteg gyermek gyógyítására szánt nagyobb adománnyal.

37. Ki vagyok?

A felnőtt embert már nem a származása határozza meg, hanem hogy mivé vált. Fontosak a gyökereink, az elődeink kiléte, hovatartozása, múltja, az esetleges hőstetteik, hogy ezekből azt fogadjuk be, ami emberileg tökéletesebbé, értékesebbé, tartalmasabbá tesz bennünket, de nem hivatkozhatunk arra, hogy jellembeli fogyatékoságainkat valakitől örököltük, mert ezek elhagyása neveltetés és önnevelés, értékrend-választás következménye. Ennek a lánynak a testi genetikájánál sokkal fontosabb az a lelki alkat, amelyet nevelőszüleinek példájából örökölt meg.